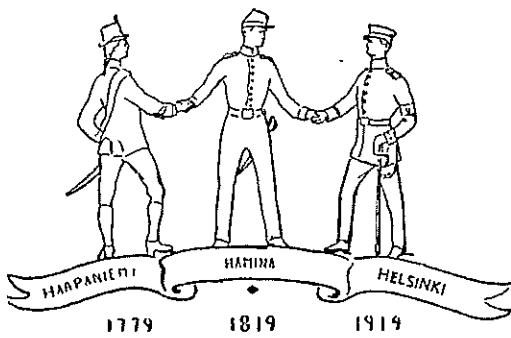
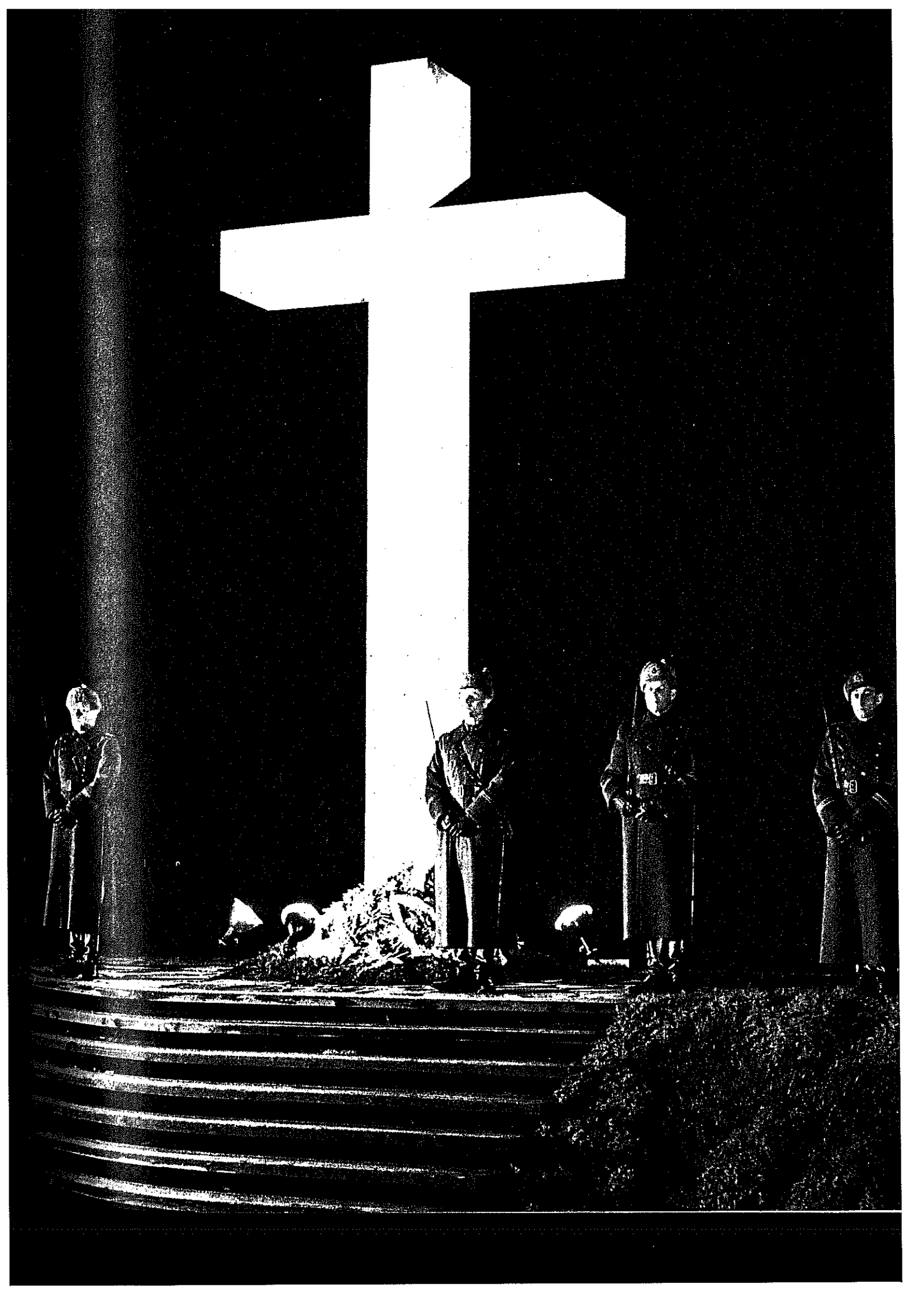

KYLKIRAUTA 4/1963

Vyötti miekan vyötärölle Lupeellensa kylkiraudan

Kytkeaudan lukijoille

Toivotan Puolustusvoimien puolesta Kadettikunnan jäsenille sekä kaikille tämän lehden lukijoille Rauhallista ja Iloista Joulua sekä Onnellista Uutta Vuotta.

Puolustusvoimain komentaja
Jalkaväenkenraali

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "A. Siirilinen".

Sankari-polven joulu

Olet valvonut monta jo jouluyötä
maa vapaa, vartiopaikallas.
Jos vaatikin peltosi kivistä työtä,
sait raatajan rauhan juhlastas.
Salot tummat rintaasi rauhaa valoi,
oli olkia pirtissä, kynttelit paloi,
katonrajassa himmeli hiilui.
Luit tekstin vanhasta Raamatusta,
sai mielesi virrestä virvoitusta,
ja tähdet täysinä kiilui.

Taas taivaat tuikkavat jouluyössä,
vaan tuttua ei ole tuike sen.
Tuhat hihtää miestä nyt miekat vyössä,
yli hankien harmaan-sinisten.
On orpona pirtin nurkassa kuusi,
juur' äsken saloilla hukka huusi
ja huhusi huuhkain vastaan.
Ens' polven vapaan jo kutsui torvet.
Taas vastaa vainolle Suomen korvet
sotakalvoin kalleimmastaan.

Jo katso, kansani, katso heihin,
he seisovat rajalla pystyin päin.
Monet heistä jo kaatui Karjalan teihin,
monet jäätyivät järvelle rynnistäin.
Mut monta on tehtynä sankarityötä
tään polven on varjella vuoro.
On taivas tumma ja hanget huurtuu,
vaan Suomen soitoksi salot suurtuu.
Se on sankarijoulun kuoro!

Unto Kupiainen

Jumala onkin liikkeellä

Viime vuosikymmeninä on malmeja sisältänyt irtolohkare aiheuttanut määrätietoista etsintää. On ollut löydettävä kallio, josta lohkare on lähtöisin. Kun se on tapahtunut, kaivos on voinut aloittaa toimintansa. Karuun korpeen on syntynyt elämää.

Tapaamme ihmisiä, joissa on havaittavissa malmia kuin irtolohkareessa.

Vieressämme on asetoveri, joka on aivan ilmeisesti päässyt pelostaan. Kysymys ei ole yksin psykologisesta prosessista. Hän ei ole jollain tavoin itse ryhdistänyt itseään täyttääkseen miehen mitan. Hän on monessa suhteessa samaa lihaa ja verta kuin mekin. Hän ei väheksy vaaraa. Elämä on hänelle lahja kuten meillekin. Ja sittenkin hänessä on malmia, ehkä ohkaisena suonena, mutta niin selvästi, että sen havaitsemme. Hän ei myöskään salaa, missä on hänen voiman lähteensä. Hän panee yksinkertaisesti turvansa Jumalaan. Siinä on hänen malmisuonensa.

Olemme tämäntapaista malmia tavanneet muissakin "irtolohkareissa", yksilöissä. Se on ilmenyt pyyteettömänä avunantona. Jollekin tapaamallemme henkilölle on itsestään selvä asia auttaa toista siitä numeroa tekemättä, edes sen erikoisuutta huomaamatta. Keskellä itsekeskeisiä pyrintöjä, joita maailma on täynnä, hän voi hämmästyttää meidät. Ehkä kysymme, miten tällaiset "luonteet" ovat mahdollisia. Ei ole kysymys luonteesta. Irtolohkareessa oleva malmi viittaa piiloon jäävään peruskallioon, emäkallioon, josta se on kotoisin.

Suorastaan ällistyttävän havainnon teemme, kun tapaamme toverimme elämänsuuntansa muuttaneena. Hänen käytöstapansa ovat radikaalisesti toiset kuin ennen. Poissa on entinen holtittomuus. Uusi vastuuntunto itsestä ja toisista on syntynyt, ei sentähden, että ehkä karriääri niin vaatii, vaan tapahtuman takana on syvempää. Hänen mielensä on muuttunut. Asenteet nousevat aidosti ja teeskentelemättömästi hänen sisimmästään.

Kun tällaisia elämän tosiasioita kohtaamme, kysymme, mistä on tämä malmi kotoisin? Ei lohkare ole kokonaan malmia. Siinä on rapautuvaa kiveä ja sangen ala-arvoisiakin aineksia. Mutta me emme niihin tuijota. Meitä alkaa kiinnostaa itse malmisuoni. Sen olemassaolo kertoo rikkaasta ja tavoiteltavasta emäkalliosta. Tämä on etsittävä ja löydettävä.

Saanen nyt kuvasta siirtyä asiaan.

Kristillinen usko, ilmeni se turvallisuutena, hyvytenä tai elämän kolhujen voittamisena ei ole vain jokin kiteytynyt mielipide, ei vankka vakaumus, osanen maailmankatsomusta tai käytökelpoista elämän filosofiaa. Tietysti se tälle kaikelle antaa väriä ja muotoa.

Kristillinen usko on siirtolohkareen todistus peruskallion olemassaolosta, viittaus todellisuuteen, jonka me ilmaisemme käsitteellä Jumala ja hänen maailmansa. Usko ja sen hedelmä syntyvät ja kasvavat Jumalan kohtaamisesta.

Joulu sanoo: tämä peruskallion löytyminen on mahdollista, koska Jumala on tullut luoksemme kohdatakseen meidät. Etsijä onkin Jumala.

Toivo Laitinen

Hengen ja arjen juhlana

Länsimaisen ajatustottumuksen ansiosta kristinusko liittyy meidän elämäämme ilman, että sitä tarkemmin perustelemme. Suurten ajattelijoiden mukaan kristinuskon voittokulku johtuu siitä, että kirkon sanoma on dynaaminen. Kristinuskossa on sisäinen voima.

Kenties ongelma voidaan näin joulun kynnyksellä ottaa tämän kirjoituksen puitteissa esille. Tiedämme, että "eurooppalainen henki" on voimakkaasti "maallinen", kun taas kristinusko korostaa "tuonpuolisia" arvoja. Jos nyt kristinuskon asenne ajalliseen ihmiselämään on torjuva, miten on voinut kristinusko murtautua länsimaiseen hengenelämään. Vastausta etsittäessä on hyvä alkuun muistaa, että kristillinen hurskauselämä ei silti ole ollut varsinaiselle elämälle vierasta.

Ongelmaa voisi jatkaa uudella kysymyksellä, mitä on "hengellinen ja maallinen". On paljon niitä, jotka sanovat, että niiden välille on vedettävä raja. Toisaalta taas länsimaista sivistystä luonnehtineet väittävät, että kulttuurimme suurin vaara on sen jakautuneisuudessa. On olemassa aivan kuin alue, missä toimivat uskonnolliset ihmiset. Toisaalta taas tieteen ja taiteen, politiikan ja urheilun miehet ovat lähteneet omalle kentälleen välittämättä hengellisestä ajattelusta tai kristillisestä moraalista.

Jos tarkkaa seuraamuksia tämäntapaisesta näkemyksestä, voi havaita, kuinka koko nykyaikainen elämä on väärällä tavalla eristäytynyt. Eihän Jumalalle voi olla yhdentekevää, miten insinöörit ja agronomit toimivat. Ei voi olla samantekevää, menestyvätkö ne miehet ja naiset, jotka tämän maan parasta ajavat. Eihän se Herra, joka jouluaamuna pienenä poikana laskettiin tallin seimeen, vetäytynyt syrjään tämän maailman tehtäviä kohdatessaan. Hänestä kerrotaan, että "hän kulki ympäri ja teki hyvää". Oliko tämä hengellistä vai maallista? Eikö

suuri osa ajasta kulunut alueella, jota on pakko sanoa maalliseksi.

Kristinuskon sanoman valossa maallisen ja hengellisen vastakohta ei ole ajallisen ja iäisen vastakkaisuutta, ei katoavan ja pysyvän vastakohta. Ainoa vastakohta on hyvän ja pahan vastakohta. Ihminen, joka antautuu pahan puolelle, tulee maalliseksi. Hänestä katoaa hengellinen.

Sotilaina tiedämme kuinka hengellinen ja maallinen kohtaavat toisensa samalla kentällä. Koko sotilaan koulutus tähtää siihen, että hänellä olisi sisäinen voima ja tasapaino hetkellä jolloin on ponnistettava voimansa äärimmilleen ja on osattava käyttää taitoaan maan ja kansan puolesta. Olemme "hengellisiä" silloinkin kun maallisin välinein taistelemme sen puolesta, minkä kiteytämme sanoihin: vapaus, itsenäisyys ja rauha.

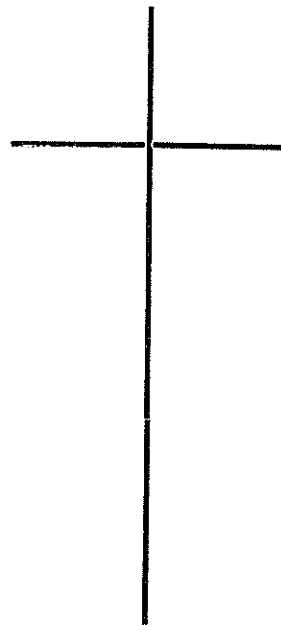
Joulun aikaan käy kuin etelän tuulahdus joukko-osastoissamme, esikunnissa ja ennen muuta kodeissamme. Ihmiset tapaavat toisensa. Nekin, jotka elävät eri kentillä, pääsevät lähemmäksi toisiaan. Se mikä kristinuskossa on perustavinta koskettaa meitä: kaikki on lahjaa. Elämämmekin on Jumalan ansaitsematonta hyvyttä. Mutta tähän vapauttavaan ilma-alaan tulee kuin maan usvien keskeltä ihmistä kahlehtiva ajatus: on annettava jokin lahja, niille olennoille, jotka ovat sen ansainneet. Aikuisinakin me etsimme "kilttejä lapsia". Meidän elämäämme kahlitsee järjestelmä: on annettava toiselle, mitä hän ansaitsee ja itsekin on oikeutettu vaatimaan myös sitä, minkä on saava.

Entäpä — jos näin jouluna muuttuisimme ihmisiksi, jotka jaksavat tuhjata hyvyttä ympäristöönsä siksi, että meitäkin kohdellaan ylhäältä käsin ilman inhimillistä perustetta.

Silloin alkaisi joulu.

Kalervo Korpinen

IN MEMORIAM

**Yliluutnantti
Leo Kalevi Salminen**
* 28. 1. 1922
† 7. 4. 1963
Kadetti n:o 2874
27. kurssi

**Majuri
Oskar Åke Ludvig
Sourander**
* 27. 6. 1902
† 14. 10. 1963
Kadetti n:o 337
6. kurssi

**Everstiluutnantti
Leevi Johannes Piippo**
* 6. 1. 1913
† 14. 10. 1963
Kadetti n:o 1361
19. kurssi

**Everstiluutnantti
Jorma Kalevi Sarvanto**
* 22. 8. 1912
† 16. 10. 1963
Kadetti n:o 1400
19. kurssi

**Kapteeni
Sulo Armas Lahtinen**
* 14. 2. 1900
† 22. 10. 1963
Kadetti n:o 147
3. kurssi

**Yliluutnantti
Antti Ilmari Joensuu**
* 19. 3. 1916
† 8. 11. 1963
Kadetti n:o 2444
26. kadettikurssi

Henkisen maanpuolustuksemme työsarka nykyvaiheessa

Maisteri
ERKKI K. PALOMÄKI

Vuoden 1963 alussa työnsä päättäneen henkisen maanpuolustuksen komitean I osamietinnössään esittämän suosituksen mukaisesti antoi valtioneuvosto 7. 12. 1962 asetuksen henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnasta. Sen tehtäväksi määritettiin laatia yhteistoiminnassa eri viranomaisien, laitosten ja järjestöjen kanssa suunnitelmat henkisen maanpuolustuksen päämäärien saavuttamiseksi tarvittavaa kansalaiskasvatus- ja tiedotustoimintaa sekä puolustusvoimain suhdetoimintaa varten. Samoin annettiin sille tehtäväksi seurata henkisen maanpuolustuksen piiriin kuuluvilla aloilla tapahtuvaa kehitystä ja suorittaa tarvittavaa tutkimustoimintaa samoin kuin laatia suunnitelmat henkisen maanpuolustuksen ja valtakunnallisen tiedotustoiminnan hoitamiseksi poikkeuksellisissa oloissa.

Suunnittelukunta asetettiin 10. 1. 1963 ja siihen kutsuttiin puheenjohtajaksi kansanopiston johtaja Heikki Hosa ja jäseniksi viisi järjestötoimintaa, kasvatusyötä, tiedotustoimintaa, tutkimustyötä ja puolustusvoimia edustavaa henkilöä varamiehinneen. Elokuun alusta on suunnittelukunnalla ollut päätoiminen pääsihteeri.

Suunnittelukunnan työn alkuvaihe on merkinnyt lähinnä kosketukseen hakeutumista sen työn piiriin kuuluvien viranomaisten ja laitosten sekä järjestökentän kanssa. Se on laajan työalueensa eri lohkoilla suoritettavien tehtävien mahdollisimman tarkoituksenmukaista hoitamista varten jakaantunut jaostoihin, joihin on kutsuttu asian tuntijoita lisjäseniksi. Se on niin ikään ollut kosketuksissa puolustusvoimiin, nimenomaan pääesikunnan 1. 7. 1963 muodostettuun suhdetoimintaja tiedotusosastoon.

Kun sekä puolustus- että puolueettomuuskysymys valitettavan yleisesti tulkitaan ahtaasti vain puolustusvoimia ja niiden toimintavalmiutta koskeväksi asiaksi, on henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta samoin perustein kuin näistä asioista mietintönsä esittänyt henkisen maanpuolustuksen komiteakin todennut olevan välttämättöntä osoittaa, että maanpuolustus on keskeisesti muutakin kuin toimintaa asein. Niin hyvin valtakunnan johdon kuin yksityisten kansalaisten tavoitteena on rauhan säilyttäminen. Tämä tavoite on niin elintärkeä, että kaikki toimenpiteet, joiden avulla rauha alueellamme voidaan turvata, ovat nimenomaan yhteisesti perusteltuja. Toisaalta kansanvaltainen yhteiskuntajärjestyksemme, joka erilaisten kansalaisten oikeuksien mukana antaa mm oikeuden oppositioon, samoin perinteellinen ja meille ominainen elämänmuotomme, merkitse-

vät arvoja, joiden säilyttäminen ja turvaaminen on varsin luonnollinen asia. Eri kansalaisryhmien elämänolosuhteet ovat kuitenkin vielä varsin erilaiset, ja osaksi tästä syystäkin käsitykset asioista, joita kannattaa ja joita voidaan puolustaa, vaihtelevat. Henkisen maanpuolustuksen näkökulmasta maanpuolustuskysymystä tarkastettaessa onkin syytä todeta, että olennaista osaa näyttelee kansalaisten maanpuolustustahto. Tämä puolestaan voi olla voimakas vain sillä edellytyksellä, että yhteiskuntaa jatkuvasti kehitetään antamaan jäsenilleen yhä suurempi sekä aineellinen että henkinen hyvinvointi, sosiaalinen turva ja persoonallinen vapaus. Vaikka siis ei suinkaan ole syytä väheksyä isänmaallisuuden ns tunneperäisiä teki- jöitä, ei ole järkevää sulkea silmiä siltä tosiasialta, että maanpuolustustahto nojaa vakavasti haluun jatkaa yhteiskuntamme rauhanomaista kehittämistä. Henkistä maanpuolustusta puolestaan ovat toimenpiteet, joiden avulla tämä maanpuolustustahto luodaan ja joiden avulla sitä ylläpidetään.

Puolueettomuutemme sisällön ja merkityksen kirkastaminen kaikille kansalaisillemme kuuluu luonnollisesti henkisen maanpuolustustyön piiriin. Yhteistoiminta kasvatusyöntekijäin ja järjestöjen toimikentän kanssa on tämän vuoksi tarpeen. Sama yhteistoiminta ulottuu ymmärrettävästi myös puolustusvoimiin, joissa maamme miespuoliset kansalaiset saavat sen koulutuksen, jonka avulla kriisi-aikoina puolueettomuutemme voidaan turvata asevoimin, mikäli muiden keinojen käyttö on jäänyt tuloksettomaksi. Tässä yhteydessä joudutaan erityisesti korostamaan puolustusvoimien toimintavalmiuden merkitystä, ei sotaa provosoi- vana ja turvallisuutta vaarantavana, vaan nimenomaan rauhan säilymistä varmistavana ja turvallisuuden takaavana tekijänä. Rauhan puolustaminen ja maanpuolustus ovat sama asia. Tämän seikan saaminen ymmärretyksi kaikissa piireissä on henkisten maanpuolustustoimenpiteiden keskeinen tehtävä.

Tiivistetysti voidaan todeta, että henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan tavoitteena on saada kansalaisemme hyväksymään se tosiasia, ettei maanpuolustus voi olla vain ahtaasti puolustusvoimain asia ja ettei maanpuolustus voi olla mikään itsetarkoitus. Maata puolustamalla taataan yhteiskuntamme ja sen jäsenten hyväksi tapahtuvan kehityksen jatkuminen ja turvataan rauha. Tämä päämäärä tekee oikeutetuiksi nekin toimenpiteet, joilla konkreettinen puolustusvalmiutemme luodaan.

Kostianvirran taistelun

asema Suuressa

Pohjan sodassa

Eversti

K J MIKOLA

Kostianvirran ja Napuen

taisteluiden 250-vuotis-

muistojen merkeissä

julkaisee Kylkirauta

eversti K J Mikolan

Kostianvirran taistelun

muistojuhlassa pitämän

esitelmän.

Ison vihan kokeminen,

sen kestäminen

ja sen jälkeen uusiin

tehtäviin voimistuminen

ovat kansallemme

sellainen voimannäyte,

että siitä on syytä ottaa

oppia ja uskoa

yhä uudelleen.

Seurattaessa Ruotsin sodanjohdon toimintaa Suuren Pohjan sodan aikana päädytään toteamukseen, että sodan ensimmäisenä vuosikymmenenä Ruotsi-Suomi kävi itse asiassa kahta erillistä sotaa: Ruotsi hyökkäsi Puolassa ja sen suunnalla, kuninkaan omalla sotana näyttämöllä, Suomi taas puolustautui Baltian maissa ja omalla alueellaan. Se oli Itämaan vastuulle määrätty sotana näyttämö. Tätä — jo sellaisenaan tappiota ennakoivaa dualismia — on puolusteltu sillä, että kuningas suunnitteli vahvan tukialueen luomista Puolaan ja sieltä käsin Venäjää vastaan suurta loppuratkaisua. Sitä valmistettaessa valtakunnan itäisten osien — s.o. Suomen — piti pitää vanha rajalinja Baltian, Inkerin ja Karjalan kaistoilla. Tuollainen suunnitelma, jos sitä on edes ollutkaan, olisi pitänyt ainakin jo kolmantena sotavuonna tapahtumain kehityksen johdosta perin juurin tarkistaa. Kuninkaan sodankäynnin dualismi oli niin täydellinen, että hän suorastaan kielsi täydennyksen lähettämisen Ruotsista Baltian rintamalle ja Suomeen. Se oli lähetettävä Puolaan, vaikkei siellä ollut edes samassa suhteessa miesten menetyksiä kuin Baltian ja Inkerin suunnilla. Suomen tuli selvitä täällä omin voimin.

Ruotsin sodanjohdossa oli oikea silmä kertaikkiaan ummessa sille, mitä vasemman oli pakko katsella.

Nuo Pälkäneen ja Isokyrön taistelukentiltä etäiset yleisnäkymät, on syytä pitää mielessä Kostian ja Napuenkin taisteluita arvioitaessa. Niistähän juuri pohjautuvat taisteluiden perusedellytykset, joukkojen määrä ja laatu sekä strateginen alkuasetelma.

Kun sota syttyi Liivinmaalla ja Virossa, määrättiin Suomen ruoturykmentit liikekannalle ja lähetettiin sinne. Suomi itse ei tuolloin vielä joutunut sotatoimien piiriin, sillä Nevan linja ja koko Inkerinmaa olivat lujasti suomalaisten käsissä, eikä Suomenlahdella ollut muita sotailvoja kuin ruotsalaisia.

Suomelle sotatila merkitsi aluksi miesten luovuttamista ja sotaveroja. Raskaita molemmat. Pian sodan alettua annettiin ruoduille määräys kahdennusmiesten ja vieläpä kolmikkaitten — siis 3 ruodulta yhteisesti yksi lisämies — asettamisesta. Näin jo ensimmäisenä sotavuonna lähetettiin maan rajojen ulkopuolelle 28.000 miestä. Se on samaa kuin meiltä nyt vietäisiin noin 300.000 miestä ulkomaille, minne ne myös jäisivät.

Samalla kun Kaarle XII kävi kahta erillistä sotaa, kävi hänen todellinen päävastustajansa, Venäjän tsaari Pietari vain yhtä sotaa. Hän näki eri rintamansa Laatokan, Itämeren ja Mustanmeren ääriellä yhteen kuuluvina ja jakoi voimansa, tavoitteensa ja toiminta-aikansa tarkoituksenmukaisesti näiden kesken.

Hänen strateginen yleistavoitteensa oli saada merellinen asema länteen ja etelään. Etelässä sen tiellä oli Turkki, lännessä ja luoteessa, missä tsaari tavoitteli pysyvää jalansijaa Itämerellä ja sen rannoilla Suomi, ainakin suomalaiset joukot. Tsaarin pääsuuntana olivat, milloin hän vain sai Turkin suunnan järjestykseen, siis juurisuomalaisien puolustamat alueet. Kuninkaan ja hänen joukkojensa strategisesti passiivinen toiminta Puolassa, jopa 9 kuukauden pituisine talvileireineen, antoi tsaarille melko vapaat kädet ajaa täysin voimin balttilaista ohjelmaansa suomalaisia vastaan. Ja koska Virossa ja Liivinmaalla ei ollut yhteistä ylipäällikköä, saattoi tsaari keskittää ylivoimansa yhtä osastoa tai linnoitusta vastaan kerrallaan. Niinpä Inkeri ja Viro joutuivat vuosina 1701—1705 eräitä linnoituksia lukuunottamatta venäläisille. Nevan linja murtui. Venäläiset pommittivat 1705 jo ensi kertaa Viipuria. Jatkuvat taistelut ja taudit kuluttivat paljon miehiä. Suuret määrät menetettiin myös linnoitetujen paikkojen, kuten Pähkinälinnan, Nevanlinnan, Kaprion, Jaaman ja lopulta Narvan antautumisten yhteydessä. Samaan aikaan kun Suomen strateginen asema kaakkoisrajalla heikkeni olennaisesti ja Venäjän sotalaivasto ilmestyi kokonaan uutena tekijänä rannikoille, maan miehinä aines — vuosina 1701—1705 noin 10 000 täydennysmiestä lisää — lähetettiin maasta pois.

Baltian rintamalla seurasi muutama hiljaisempi vuosi, koska tsaari oli samaan aikaan kiinni etelässä. Nyt olisi täällä ollut mahdollisuus aktiivisuuteen ja venäläisen Nevan linjan varustamisen häiritsemiseen. Tätä yritettiin, mutta heikon johdon ja huoltovaikeuksien takia yritykset epäonnistuivat ja aiheuttivat vain uusia suuria tappioita. Niiden täydentämiseksi oli jälleen puristettava lisää miehiä jo miltei työvoimattomaksi imetystä Suomesta. Suoraan Pälkäneelle ulottaa vaikutuksensa mm tapaus, kun Lybecker v 1708 menetti kaikki Suomen armeijan ratsuhevoset joutuesaan meritse pakenemaan Inkerinmaalta.

Kuvaavaa muuten Ruotsin sodanjohdolle on, että samaan aikaan kuin Lybeckerin suomalainen Suomen armeija oli mitä suurimmassa vaikeudessa Inkerinmaalla edelläkuvatuin tappioin ja seuraamuksin, marssi Lewenhauptin suomalainen Baltian kenttäarmeija Kuurinmaalta edellisen eteläpuolitse itään, ja tuhoaan kohti siellä. Sen piti yhtyä kuninkaan pääarmeijaan, joka — mukana myös suomalaisia — kulki kohti Pultavaa. Pultava ei ollut vain strategista suuruusluokkaa oleva ruotsalaisen armeijan tappio, vaan se oli Ruotsi-Suomen suurvalta-aseman loppusignaali.

Tsaari saattoi nyt keskittää voimansa tänne. V 1710 kukistuivat viimeiset Viron ja Liivinmaan varuskunnat: Riika, Pernu ja Tallinna.

Siinä tuhoutuivat myös viimeiset Baltian suomalaiset joukot. Niin oli kulutettu maan rajojen ulkopuolella sotavoima, joka suhteellisesti väkilukuun laskien oli suurempi kuin meidän koko Talvisodan aikainen armeijamme. Samana vuonna Suomi menetti Kannaksella toisenkin puolustuslinjansa, kun Käkisalmi ja Viipuri kukistuivat. Tsaarin sotulaivasto sai olennaisesti laajemman tukeutumisalueen.

On suorastaan ihme, että näissä oloissa Suomen puolustuksen uusi ylipäällikkö, jo vanhus, mutta tarmokas kenraali Nieroth sai maasta puristetuksi vielä noin 10 000 miehen armeijan. Hän näki selvästi, että Venäjä oli silloin Ruotsin vaarallisin vihollinen.

Hänen otteensa olivat kovia. Miesten otto sai jo suorastaan ihmismetsästyksen luonteen. Mutta maan puolustusvalmius parani. Kenraali piti Kymijokea sinä takarajana, jonka etupuolella tuli vihollinen pidättää. Mutta Baltiasta tulleitten pakolaisten mukana maahan levinnyt rutto, joka kaatoi armeijastakin arviolta viidenneksen, hidasti hänen toimenpiteitään. Ja kaiken kukkuraksi Turkissa majaileva armollinen kuningas osoitti nyt täysin tilanteesta tietämättömänä mielenkiintoa paljon kärsineen Suomensa tukalaa asemaa kohtaan ilmoittamalla, että hän siirtää tänä vuonna langenneet kato-osuuden verorästit tuonemmaksi. Näin Nieroth menetti mahdollisuuden armeijansa varustamiseen elintarvikkeilla jo valmisteltua Viipurin takaisin valtausta varten. Strateginen yleistilanne olisi ollut kesällä 1711 sellaiselle suotuisa.

Vanha kenraali Nieroth kuoli v 1712 ja ylipäälliköksi määrättiin jo kerran tästä virasta erotettu kenraali Lybecker. Aktiivinen puolustus muuttui samalla passiiviseksi, epäroiväksi ja taistelua vältteleväksi. Ensi töikseen Lybecker tyhjennytti Nierothin Kymin itäpuolelle nykyisen Haminan paikoille linnoituttaman päätukikohdan kenttävarastoineen.

Lybeckeriä on paljon moitittu — ja syystäkin. Häneen voidaan sikäli yhtyä, ettei Suomen armeija ollut operaatiokelpoinen lainkaan siinä kuin venäläinen. Kuormastot puuttuivat, elintarvikevarastot samoin, ratsuväen hevoset olivat — mikäli niitä oli — aliravittuja ja kouluttamattomia. Vaikein lienee ollut sittenkin miehistötilanne. Pakko-otoiksi muodostunut miesten hankinta oli ulottunut kaikkiin 15—60-vuotiaisiin. Kun tästä aineksesta oli 10 vuoden ajalla noin 40—45 000 miestä menetetty ulkomailla, ei loppu voinut olla enää laadultaan hyvää. "Alaston" ja "paljain jaloin" ovat usein toistuvia mainintoja Suomen armeijasta Ruotsiin lähetetyissä ilmoituksissa.

Lybeckerin perustelu passiivisuuteensa on kuitenkin perin yksipuolinen. Ensinnäkin, puolustivathan miehet omaa maataan ja olihan käytäntö jo osoittanut miten Nierothin aktiivi-

RUDOLF HESS

kutsumaton
lähettiläs

Englantilainen lehtimies **James Leasor** kertoo kirjassaan Rudolf Hessin, Hitlerin sijaisen ja natsi-Saksan toisen miehen suorastaan mielikuvituksellisen jännittävästä vaiheista, antaa yksityiskohtaisen kuvan tämän koko maailmaa hämmästyttäneestä lennosta Englantiin keskellä suursotaa ja selvittelee monia arvoituksiksi jääneitä kysymyksiä. Suom. T. J. Kivilahti. 325 sivua, 15 liitekuva. 8.—/10.—

WSOY

SAKSALAISTEN SOTATOIMET POHJOLASSA

1940—1945

Amerikkalaisen sotahistorioitsijan **Earl F. Ziemken** mielenkiintoinen tutkimus niistä sotatoimista, jotka alkoivat saksalaisten ja länsiliittoutuneiden kilpajuoksulla Norjaan keväällä 1940 ja jatkuivat vuotta myöhemmin yhteistoiminnassa suomalaisten kanssa Neuvostoliittoa vastaan sekä päättyivät talvella 1944—45 sen jälkeen kun Suomen hallitus oli pyytänyt rauhaa. Suom. Martti Santavuori. 390 sivua, 23 karttaa. 11.—/13.—

**NIFEGON
JUNGNER**

NIFEGONIT MERKITSEVÄT TÄSMÄLLISYYTTÄ JA LUOTETTAVAA VARMUUTTA KUN KYSYMYKSESSÄ ON KULMAN KAUKOSIIRTO TAI SYNKRONISOITU KÄÄNTÖLIIKE

OTTAKAA NEUVOTTELU-YHTEYS

PÄÄEDUSTAJA
AKKUTEOLLISUUS OY
NEITSYTPOLKU 1 B - PUH. 11 912

suus oli sitonut vastustajaa, miten Armfeltin ja Stjernschantzin partiointi Savosta ja Laatokan molemmin puolin oli tuottanut tuloksia. Aktiivisuus ei kuluttanut joukkoja siinä kuin ah-taissa majoitusoloissa viihtyvät kulkutaudit tai edestakaiset hyödyttömät marssit. Epäröinti, saamattomuus ja alueluovutukset kuluttivat joukkoja myös henkisesti. Tämä ilmeni varsinkin suurina karkurilukuina, jotka kasvoivat aina silloin kun joku alue jätettiin. Miehet kiiruhtivat pelastamaan sieltä perheitään.

Näissä merkeissä siirryttiin vuodesta 1712 seuraavaan. Syksyllä oli ollut kahakointia Kymmin linjalla, mutta talven tullen venäläiset olivat vetäytyneet takaisin. Talveksi laskettiin vain uusmaalaiset ja hämäläiset rykmentit kotiin. Kauempaa olevat jätettiin valmiiksi raja-alueelle.

Tsaari Pietari pyrki jo rauhaan, mutta kun Kaarle XII ei siihen suostunut, hän laati suunnitelman koko Suomen valtaamiseksi, jolloin hän voisi uhata laivastollaan itse Ruotsia. Tsaarilla oli nyt jälleen tilaisuus keskittää tänne päävoimansa. Hän perusti toimintansa siihen, että jalkaväki ja varastot tuodaan meritse pitkin rannikkoa länteen ja ratsuväki etenee maitse, kun kevät on niin pitkällä, että ruoho kasvaa. Venäjä lähetti tänne noin 25 000 miestä. Suomen armeija oli kokonaisuudessaan 10 600 puutteellisesti varustettua miestä.

Lybecker osasi odottaa vihollista rannikolle, mutta hän haojitti voimiaan ja venäläiset pääsivät toukokuussa Helsinkiin. He vetäytyivät varmuuden vuoksi idemmäksi, ensin Porvooseen, sitten Pernajan lahden perukkaan, minne tsaari perusti tukikohdan ja jäi odottamaan maitse saapuvaa ratsuväkeänsä.

Lybecker väistyili ja kulutti joukkojaan edestakaisin marssein. Epäröinnistä johtui, etteivät suomalaiset päässeet rantatielle estämään venäläisen ratsuväen yhtymistä heikäläisiin päävoimiin.

Heinäkuun alkuun mennessä päävoimat olivat molemmin puolin koossa. Venäläisten tavoitteena oli nyt Etelä-Suomen haltuunotto ja siten meritiensä varmistaminen länteen. Lybeckerin mahdollisista suunnitelmista on vaikea päästä perille. Hän nimittäin sekä kokosi että hajoitti voimiaan laiminlyöden pari edullista tilaisuutta osatappioiden tuottamiseen vastustajalle. Ja kun venäläiset heinäkuun puolivälissä tulivat uudelleen Helsinkiin varustaen tänne jatko-operaatioiden tukikohdan, vetäytyi Lybecker Hämeenlinnaan. Osia voimistaan hän lähetti Turkuun. Tässä vaiheessa, elokuun 6 p:nä, hänet kutsuttiin Tukholmaan, siis erotettiin toistamiseen.

Venäläiset eivät uskaltaneet jättää suomalaisia sivustaansa Etelä-Hämeeseen, vaan lähettivät vain osia voimistaan Turkuun kohti, minne

kasakat tulivat elokuun lopulla, mutta palasivat pian takaisin, koska suomalaisten uusi ylipäällikkö, kenraali Armfelt, keskitti päävoimiaan Hämeenlinnan tasalle.

Tultuaan ylipäälliköksi oli Armfelt arvioinut, että jatkuva taistelun välttäminen johtaa ennen pitkää koko maan joutumiseen viholliselle ja hänen paljon kärsineen armeijansa hengen ja ryhdin lopulliseen luhistumiseen. Suomen armeija sai uutta puhtia, kun johtoon oli tullut määrätietoisuutta. Armfelt sai aikaa armeijansa pahimpien puutteiden poistamisen, kun venäläiset tekivät Turun mutkansa ja varmistivat asemaansa Uudellamaalla.

Venäläiset tunsivat asemansa Etelä-Suomessa kaukana omalta tukialueeltaan niin kauan epävarmaksi, kun suomalainen armeija oli vain 10 peninkulman päässä heidän päähuoltotiestään ja sivusta-asemassa uhkaamassa Länsi-Suomeen pyrkiviä venäläisiä. Hekin pyrkivät taisteluun. Suomalaiset oli lyötävä tai ainakin karkoitettava kauas Pohjanmaalle.

Tässä tarkoituksessa 16 000 miehen venäläisarmeija lähti 20. 9. Helsingistä pohjoiseen. Nyt oli kehityksessä taistelu, josta oli riippuva Keski- ja Länsi-Suomen hallussapito ja venäläisten kannalta vielä Itämeren ohjelman vieminen päämäärään asti. En usko liioittelevani tulevan taistelun merkitystä, jos sanon, että vasta nyt tsaari Pietari oli tavoittamassa sen ohjelman loppuratkaisua, jonka merkiksi hän oli perustanut oman nimikkokaupunkinsa. Jos hän olisi saanut rauhan Itämeren piiriin olisi pienempikin strateginen varmistusalue hänelle riittänyt, kuten sitten rauhanteossa ilmenikin.

Etuvaritiokahakka Turkhoudassa, Armfeltin vetäytyminen Mierolan asemasta paremmin vesistöjen suojaamaan Kostianvirran asemaan ja sen varustaminen ovat yksityiskohtia siinä tapahtumain sarjassa, joka huipentui ratkaisutaisteluksi lokakuun 6. päivänä.

Tällöin oli Pälkäneellä vastakkain 3 400 suomalaista ja yli 4-kertainen määrä venäläisiä. Suomalaiset olivat ennättäneet varustaa asemansa rintamasta hyvin ja pitivät sen myös venäläisten kiivaista hyökkäyksistä huolimatta. Tämä pakotti venäläisten ylipäällikön silloin erikoislaatuiseen sotatoimeen, yli neljän km:n pituiseen vesistökoukkaukseen. Tähän tarvittiin viiden kylän talojen purkamisen lautta-aineksen saamiseksi. Mutta kaikki oli valmiina muutamassa päivässä. Venäläisten lauttoihinmenoharjoitus 5. p:nä varoitti jo suomalaisia ja aiheutti eräitä vastatoimenpiteitä, jotka kuitenkin saman päivän iltana peruutettiin. Niinpä venäläisten koukkaus 6. päivän aamusumussa tuottikin yllätyksen. Suomalaisten voimien keskittäminen Mälkilään onnistui aluksi melko hyvin, mutta ylivoima muodostui siellä sittenkin ennen ratkaisua liian suureksi. Ja kun kou-

luttamattomat ratsuhevoset eivät olleet täysin miestensä hallittavissa sai hyökkääjä yliotteen. Armfeltilla ei ollut enää muuta vaihtoehtoa kuin antaa rintamassa puolustautuville irtautumiskäskey. Mutta siinä hän menetti otteensa joukkoon, kun miehet eivät suostuneetkaan irtautumaan asemistaan, joita olivat menestyksellisesti puolustaneet. Näin taistelusta tuli suomalaisille lopulta ratkaiseva tappio.

Yleisarviointina todettakoon, että suomalaisten saavutukset asemansa linnoittamiseksi käytettävissä ollen runsaan viikon aikana ovat mainittavat. Johdon päättäväisyys samoin. Asema saatiin rintamasta pitäväksi ja siinä taisteltiin uljaasti. Erikoisen maininnan ansaitsee venäläisten toiminta tämän aseman kiertämiseksi. Yliamiraali Apraksin ja vasta 38-vuotias kenraali Golytsin osoittautuivat aikansa eturiviin kuuluviksi sotapäälliköiksi. Suorastaan hämmästyttävä on se kehitys, mikä oli tapahtunut venäläisten takiiikassa ja operatiivisessa joustavuudessa 13 vuoden aikana Narvan ensimmäisestä taistelusta rohkeaan ja hyvin järjestettyyn vesistökuukaukseen Pälkäneellä.

Vastaavaa kehitystä ei näy Armfeltin toiminnassa. Hänen edellytyksensä olivat tosin paljon heikommät kuin hänen vastustajiensa, joilla oli jatkuvasti täydennetty ja hyvin varustettu armeija, kun taas Armfeltin armeijan operatiivisuuden rajoittuneisuuteen johtaneet tekijät olen jo edellä osoittanut. Alivoimaisena Armfelt oli vastustajaansa sidotumpi. Mutta sittenkin kiintyy huomio siihen, että Armfelt hajoitti voimansa niin, että ratkaisukohdassa oli vain puolet käytettävissä olevista voimista. Vai onko niin, ettei hän aikonutkaan antautua Pälkäneellä ratkaisuun vaan aikoi vain voimakkaasti kuluttaa, viivyttää ja sitoa vihollistaan ja näin voittaa aikaa siksi, että Apraksinin olisi pakko keskeyttää operaationsa talven ajaksi. Armfelt itse tosin kirjoitti taistelun edellä Tukholmaan: "aiomme pysyä paikalla äärimmäiseen mahdollisuuteen saakka". Päinvastaiseen viittaa taas se, että hän ei tarmokkaammin koonnut voimiaan Pälkäneelle edes sen jälkeen kun se osoittautui venäläisten pääsuunnaksi — olihan siihen aikaa viikko —, järjesti täällä puolustuksensa kovin etupainoiseksi ja antoi Kostianvirralla puolustautuville irtautumiskäskyn heti kun vastahyökkäys Mälkilässä ei tuottanut tulosta. Jos joukot olisivat pysyneet johtajien käsissä, irtautuminen olisi ehkä onnistunut ja luja puolustus olisi voitu luoda vielä Tampereen tasalle.

Mutta nyt me tulemme tärkeimpään taistelun tekijään, itse joukkoon. Miehet olivat tunteet jo kuluneena kesänä ja sitä ennenkin tulleet toistuvasti petetyiksi edestakaisilla marssilla ja perääntymisillä. He tunsivat Kostianvirralla voimansa. Olihan rintamahyökkäykset

siihen mennessä torjuttu. Irtautumiskäskeyä pidettiin jälleen johdon heikkoutena. On miltei paradoksi, että miesten taistelutahto vei heidät pois johtajan käsistä ja johti täydelliseen tappioon.

Taistelutappiot eivät vielä merkinneet armeijan hajoamista, vaan se johtui karkuruudesta. Savon rykmentti esimerkiksi hajosi kokonaan. Tästä ja eräistä muista aikaisemmista kielteisistä ilmiöistä ovat eräät tutkijat saaneet aiheen langettaa ankariakin tuomioita suomalaisille. Nämä tutkijat eivät kuitenkaan ole vai-vautuneet perehtymään olosuhteisiin kokonaisuudessaan. Suomessa oli 15 vuoden aikana ollut neljä täydellistä katovuotta, maata oli koetellut rutto, kansalta oli viety arviolta 60.000—70.000 miestä sotaan, pääosa vieraalle maalle näitä joukkoja oli johdettu usein perin kehnosti, huolto oli ollut mitä puutteellisim, kotoa oli puristettu täydet verot ja vielä ylimääräiset sotaverot kadon köyhdyttämiltä miehettömiltä tiloilta. Kaiken tämän jälkeenkin miehet olivat pysyneet riveissä ja taistelleet sitkeästi, kun heitä vaan oli oikein johdettu. Karkurit olivat palanneet joukkoihin, kun olivat saaneet huoltaa perheensä ja varustaa itsensä vaatetuksella, jota kruunu ei ollut sotilailleen antanut.

Kenraali Nieroth kirjoitti syksyllä v 1711 Tukholmaan mm.: "Maa on nyt tapahtuneen miesten oton jälkeen niin tyhjiin imetty ja uupunut, ettei miehistön täydennyksiin ole lähi-aikoina minkäänlaisia mahdollisuuksia, ellei haluta tuhota ja autoittaa viimeisiäkin viljelyksessä olevia tiloja. Lyhyesti sanottuna täällä vallitsee suurempi kurjuus ja puute kaikesta tarvittavasta kuin mitä ennen paikalle saapumistani ikinä olisin osannut kuvitellakaan". Tästä oli kulunut vielä kaksi kovaa sotavuotta, ja sotajoukko kykeni yhä taisteluteknillisesti ja -taktillisesti sekä henkisesti lujaan suoritukseen. Tunsiko se, että nyt on kyseessä porilaisten, hämäläisten ja savolaisten kotiseudun kohtalo, vai oliko sitä ohjaamassa uskollisuudenvala kuningalle? Oliko sillä viimeisen ponnistuksen voima tunnossaan? Ja kun siinä ponnistuksessa ylivoiman edessä epäonnistuttiin, tapahtui laukeaminen joukkokarkaaamisineen. Ei siitä voi enää näitä miehiä syyttää. He olivat jo siihen mennessä kestäneet paljon enemmän kuin heidän myöhäsyntyiset arvostelijansa ovat osanneet kuvitellakaan. Ja nämä arvostelijat unohtavat sen, että samoista miehistä koostui vielä uusi armeija, joka oli uudelleen valmis mitä raivokkaimpaan taisteluun kotimaassa ja mitä raskaimpaan retkeen kauaksi kotoa, ei omansa vaan heidän maansa puolesta.

Nyt oli kuitenkin ratkaisu Etelä-, Länsi- ja Keski-Suomen osalta tapahtunut. Siihen oli tultu vuosien tapahtumainkulun kautta. Se oli ollut venäläisen sodanjohdon ohjelmallinen pää-

määrä. Sen saavuttamiseen oli kulunut heiltä kokonainen vuosikymmen siitä, kun Nevan linja oli murrettu ja ensimmäinen pysyvä jalansija Suomenlahden rannalla saatu. Nyt näytti tie länteen taatulta. Siinä oli Kostianvirran taistelun merkitys 250 vuotta sitten venäläisten kannalta arvioiden.

Suomalaisten kannalta tämä merkitsi pitkäaikaisen puolustuksen laukeamista. Äärimmillään jännitetyn jousen murtumista. Suomalaisen puolustuksen kestäminen kaikissa edellä kuvatuissa vaiheissa on arvioitava koko kansan lainkuuliaisuuden, puolustususkollisuuden ja kestävyiden suursaavutukseksi. Pälkäneellä suomalaisten 14:n sotavuoden aikana kestänyt menetykset, koettelemukset ja rasitukset saavuttivat kaiken inhimillisen kestävyysrajan. Näiden koettelemusten määrä oli ollut niin suuri, että niiden kestäminen näin pitkälle on jo mille kansalle ja sotajoukolla tahansa kestävän kunnian aihe.

Mutta sama joukko nousi vielä puolen vuoden kuluttua uusiin suorituksiin. Siinä on kestävyiden, lainkuuliaisuuden ja omintakeisen elämäntahdon saavutus, joka kelpaa kaikille ohjeeksi ja veloitteeksi kaikiksi ajoiksi eteenpäin. Siinä on Kostianvirran taistelun merkitys myös meille nykypäivän suomalaisille.

MIEKKOJA

Maailmankuuluja E & F Hörsterin (Solingen) miekkoja tilauksesta kauttamme edullisin hinnoin. Ryhmätilaukset ajoissa allekirjoittaneelta.

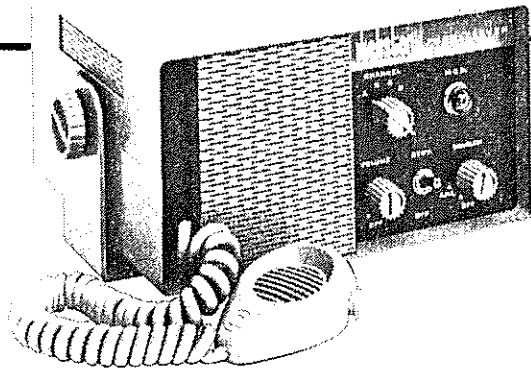
J. K. Sjölund & Co

Kommandiittiyhtiö

Vänr. Stoolink. 3 A Helsinki

puh. 49 76 64 ja 49 76 65

PUHUKAA VAIVATTOMASTI LIKKUVIIN AJONEUVOIHINNE

- Jos urakoitte teitä tai rakennuksia
- huollitette
- huollatte
- tai
- suoritate liikkuvaa asiakaspalvelua, tarvitsette tehokkaaseen toimintaan

LA-RADIOPUHELIMEN

WEBSTER 4-11 B

johon voidaan liittyä myös pienillä, kannettavilla radiopuhelimilla.

WEBSTER 4-11 B:ssä on nelikanavainen lähetin

- pääteasteen sisäänmenoteho 5 W
- modulaatio 95 %

ja nelikanavainen vastaanotin:

- kideohjattu super
- taajuusvakavuus 0,005 %
- äänipäteho 2 W
- herkkyys μ V tai parempi
- 10 dB $\frac{S+N}{N}$ 30 % modulaatiolla

Auto- ja kiinteäkäyttöinen WEBSTER 4-11 B on varustettu kohinasalvalla, joka päästää vastaanottimesta vain tietyn vahvuisen lähetyksen. Hinta 1.150 mk

Maahanluoja:

ID-TRADING OY

Aleksanterinkatu 13, Helsinki, puh. 10 781

Everstiluutnantti
O NUUTILAINEN
Kadetti n:o 2102

Meidän

aikaan

Kahdeskymmenesviides
kadettikurssi

25. kadettikurssi alkoi 3. 1. 1941

24. kurssin "herrojen vanhempien" kaukonäköisyys — mistä lienee johtunutkin — ihmetyttää näin jälkepäin muisteltaessa heidän hokemaansa "25. kadettikurssi ei lopu koskaan" astellessamme tammikuun pakkaspäivinä 1941 upouuden Kadettikoulun, silloisen Maasotakoulun rakennukseen. Jotta joten kuten voitaisiin osoittaa "herrojen vanhempien" olleen väärässä, lainattakoon tähän ote Puolustusvoimain Ylipäällikön, Suomen Marsalkka Mannerheimin päiväkäskystä N:o 70/15. 7. 1942, jolla kurssimme kadetit nimitettiin puolustuslaitoksen upseerin virkoihin:

Herrat Kadetit.

Kadettikoulun 25. kurssin aloittaessa toimintansa vuoden 1941 alussa tapahtui se raskaan, mutta kunniakkaan talvisotamme jälkeen ajankohtana, jolloin uudet ukkospilvet jälleen alkoivat kerääntyä isänmaamme taivaalle. Te, jotka itse olitte äskettäin osallistuneet sodan koetuksiin ja henkilökohtaisesti todenneet, miten suuri tehtävä ja miten raskas vastuu armeijan vakinaisella upseeristolla on kannettavanaan, ette silloin epäröineet omistaa elämäntehtävääne isänmaan ja maanpuolustuksen palvelukseen.

Uuden sodan, kolmannen vapaussotamme puhkeaminen katkaisi teoreettisen opiskelunne Maaasotakoulussa poikkeuksellisen lyhyeksi. Mutta yli vuoden kestänyt palvelus upseeritehtävissä sodan ankarassa koulussa on monin verroin täydentänyt tietonne ja taitonne ja kunnialla oikeuttanut Teidät nimitykseen puolustuslaitoksen vakinaisiin upseerinvirkoihin.

Toivotan Teille onnea ja menestystä vastuunalaisessa, mutta kunniakkaassa elämäntehtäväsänne, mikä parhaillaan käytävässä taistelussa kansamme olemassaolon ja tulevaisuuden puolesta jokaiselta Teistä kysyy omakohtaista kykyä, taitoa ja ponnistusta."

Sodan loputtua eivät kaikki uskoneet kurssimme vieläkään päättyneen ja nämä määräsivät meidät upseereina jatkamaan opintoja Kadettikouluun lähes puolen vuoden ajaksi 1945. Kuitenkin ne, jotka olivat silloin kapteenikursseilla, vapautettiin tästä kurssista ja heidän sallittiin jatkaa alkamaansa kurssia.

25. kadettikurssi aloitti kurssinsa 215 miehen voimalla. Jatkosodassa kaatui 47 kurssitoveriamme velvollisuuttaan täyttäessään. Kaatuneiden kadettitovereiden muistoa on kunnioitettu aina hetken hiljaisuudella kurssin koontuessa.

Kurssimme alkoi poikkeuksellisissa oloissa. Talvisota oli päättynyt ja uuden sodan pelättiin syttyvän. Monet siviilipiskelunsa aloittaneetkin luopuivat aikaisemmin valitsemastaan

Kurssin 20-vuotisjuhlakokoukseen Kadettikoululla osallistuneet

elämänurasta ja siirtyivät kurssimme riveihin. Kurssin nuorimman ja vanhimman ikäero oli peräti 14 vuotta. Tästä johtuen olivat kurssitoverien elämäntavat ja lomanviettotavatkin erilaiset kurssin hengen ollessa kuitenkin yhtenäinen ja hyvä sekä palveluksessa että sen ulkopuolella. Erilaisista tottumuksista johtuen mm sarkajuhlissa ruokajuomat vaihtelivat vichy-vedestä viiniin ja tulokset koululle saavuttua olivat sen mukaiset. Aina valpas päivystävä upseeri oli tietenkin juhlapäivänäkin meitä kotiin palaavia vastaanottamassa ja suorittamassa virkavelvollisuuttaan perinpohjaisesti tulimmepa varhain tai myöhään, tutkien tarkoin jokaisen. Todetakseen erään iloisen velikullan tilan käski päivystävä upseeri tätä tekemään vaaka-asennon. "Kyllä herra luutnantti, mutta pyydän herra luutnanttia pitelemään kiinni seiniä sen aikaa kun minä touhuan sen vaa'an kanssa" oli kadetin reipas vastaus, mikä sai hymyilevän päivystävän upseerin poistumaan huoneeseensa.

Täsmällisyyttä opimme myös palatessamme iltalomilta viimeisellä Hevossalmen linja-autovuorolla. Kun kurssimme oli suuri ja "herrat vanhemmat" tietenkin saivat etuoikeuden päästä ovesta ensin, muodostui usein pitkä jono ovelle, jolloin jonon viimeiset pääsivät sisään vasta kellon lyödessä loman loppumisaikaa. Joskus täsmällinen päivystävä upseeri tai vanhempi kadetti katkaisi kellon lyödessä jonon selittäen oven ulkopuolella olevien myöhästyneiden iltalomalta. Onneksi tällaiset myöhästymiset useimmiten "painettiin villaisella" varsin-

kin, jos kuulustelujen aikana myöhästyjä osoitti suurta katumusta.

Myös kaaderit pitivät meitä taitavasti kurissa ja vaativat, että seurasimme aikamme tapahtumia tarkoin mm sanomalehtiä lukemalla. Salpausselän kisojen aikana yritti eräs simpusta lähteä kaupungille ja pääsy näyttikin jo varmalta kymmenien tarkastusten ja ajankohtaisten asioiden selvittelyn jälkeen, mutta tyssäsi lähtö kuitenkin herra vanhemman todettua, ettei simppu ollut lukenut päivän lehtiä, kun tämä ei tiennyt, kuka oli ollut eilisessä 50 km:n hiihdossa kolmastoista ja mikä oli hänen aikansa.

Uusi koulurakennus tarjosi meille herrojen vanhempien opastuksella paljon iltapuhua. Oli laskettava, kuinka monta ovea tai porrasta rakennuksessa oli. Samoin ruokasalin katossa olevien marssivien ja juoksevien sotilaiden lu-

Kuvassa tykistölinjan kadetteja ansaitulla tauolla

Kurssin 15-vuotisjuhlaan osallistuneita Katajanokan upseerikerholla

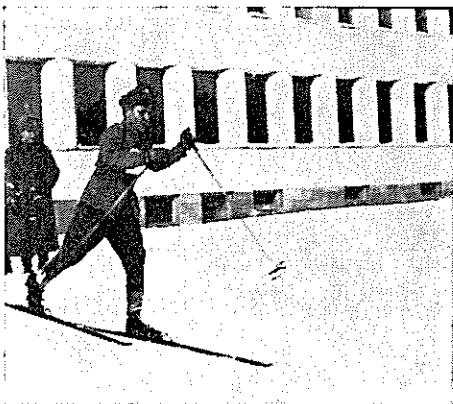
kumäärän selvittäminen vaati monen monta "iltalomaa".

Ruskeista ja vaaleista ruuduista shakkilaudan iapaan kootun lattian vaaleat ruudut säilyivät kauan tallaamattomina herrojen vanhempien tarkan valvonnan ja alati käytävässä kuuluvan äänen "välttää astumasta vaaleille ruuduille" takia.

Opiskelu kurssilla tapahtui tavanomaiseen tapaan. Santahaminan silloin vielä suhteellisen suuret liikkumistilat tarjosivat melko hyvät harjoitusmaastot. Erityisen hyvin näitä tiloja osasivat käyttää meidän koulutukseemme vanhemmalla kurssilla olleet joukkueen varajohtajat virkistävien aamujuoksujen aikana, jolloin polkuja ja teitä välttäen taitettiin taivalta mitä hurjinta vauhtia syvimpien lumikinosten määrittäessä juoksureitin suunnan.

Mutta tämä lumessa rämpiminen koitui lopulta vanhempien turmioksi, sillä hiihtokisoissa ei heitä ollut niillä palkintopalleilla, joissa ensimmäisiä palkintoja jaettiin. Laakso voitti mieskohtaisen hiihdon ja viestin Jv I A (Kangas, Kouri, Kukkonen ja Junttila).

Puolen vuoden simppuajan jälkeen näytti vapaus koittavan herrojen vanhempien lähdettyä koreissa vaatteissaan joukkoihin, mutta miltei heti eli 18. 6. 41 tarvittiin myös meitä "miesten töihin" joukkueenjohtajiksi ja komppanianpäälliköiksi. Sodan aikana ylenimme arvoon arvaamattomaan ja saapuessamme 6. 6. 1945 puoleksi vuodeksi opintojamme täydentämään, olimme pääasiassa kapteeneja. Suhteemme samassa arvossa olleisiin opettajiimme muodostuivat läheisiksi, asiallisiksi ja kaikissa suhteissa erinomaisiksi. Saadessamme todistukset

Kadetti Junttila saapumassa maaliin

Kevään tullen nautittiin auringostakin

kurssiltamme 20. 10. 1945 katsoimme opiskel-
leemme Kadettikoulussa niin kauan, että voim-
me kiistatta sanoa 25. kadettikurssin sittenkin
loppuneen "herrojen vanhempien" suureksi har-
miksi.

Kurssimme oli ja on vieläkin yhtenäinen ikä-
eroista huolimatta. Kokoonnumme jatkuvasti
kerran vuodessa lokakuun 2. lauantaina Kataja-
nokan upseerikerholla. Kokouksissamme on
aina esitelmä jonkun kadettitoverin elämän-
kokemuksista jossakin tavanomaisesta poikkeava-
ssa lehtävässä. Aiheista mainittakoon soti-
lasiamiehen apulaisen näkymiä nykypäivien
Englannista, YK:n Suomen komppanian toi-
minnasta Suezilla ja Siinain korvessa, Englan-
nin lehdistö ja englantilaisia mielipiteitä nykyi-
sestä poliittisesta tilanteesta, havaintoja nyky-
päivien Puolasta sekä piilolasit, näkymättömät
silmälasit. Vietämme aina viidellä ja kymme-
nellä päätyviä kurssimme alkamisvuosia elä-
mämme sulostuttajien kanssa yhteisessä juh-
lassa.

Parin vuoden päästä, siis tammikuun alussa
1966 kokoonnumme kurssimme alkamisen
25-vuotisjuhlaan. Kurssimme lienee poikkeuk-
sellinen tässäkin suhteessa, sillä tavallisesti-
han juhlitaan kurssien päättymistä.

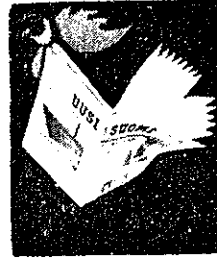
65 kadettitoveria on siirtynyt siviiliin ja
hankkinut siellä uuden ammatin. Kurssin
vanhin totesikin 20-vuotisjuhlissamme 25. ka-
dettikurssin jakautuneen niin monelle siviili-
elämän alalle, että se voisi hyvin miehittää jon-
kun kehitysmaan kaikki asiantuntijavirat lää-
käreistä tuomareihin ja poliisimestareihin asti,
korkeista sotilasviroista puhumattakaan. Pie-
nenä erikoisuutena mainittakoon, että kurs-
simme on pitänyt hallussaan Suomen Puolan
sotilasiamiehen paikkaa koko sodan jälkei-
sen ajan.

Kurssimme kummityttö, kaatuneen kadetti-
vääpelimme tytär, on päässyt ylioppilaaksi ja
ehtinyt jo naimisiinkin vapauttaen meidät tä-
ten kummin velvollisuuksista. Tämä muistuttaa
meitä ajan kulusta ja kehottaa meitä entistä-
kin enemmän säilyttämään kadettiaikana ja so-
dan myrskyisinä vuosina syntyneen nuorek-
kaan sekä lujan kadetti- ja upseerihengen.

Koska kaikki

KADETTIKURSSIEN VUOSIJUHLAT

eivät tule toimituskunnan tietoon,
pyydetään juhlatoimikuntia
lähettämään tilaisuuksia koskevaa
aineistoa suoraan toimi-
tussihteerille.

UUSI SUOMI ON LAATULEHTI. Pätevä toi-
mittajakunta vastaa täysipainoisesta sisäl-
löstä.

ERIKOISETUNA saavat tilaajat mielenkiintoi-
sen **VIKKOLEHDEN.**

UUDENAIKAINEN TAITTO ja värripainoasu.

UUSI SUOMI + KATSO = 3 MK SÄÄSTÖ!

Uuden Suomen tilaajat saavat Uuden Suo-
men ja Katso-lehden yhteistilauksena 3 mk
normaalia huokeammalla.

UUSI SUOMI

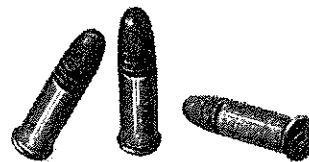
valtakunnan laatulehti

LAPUA

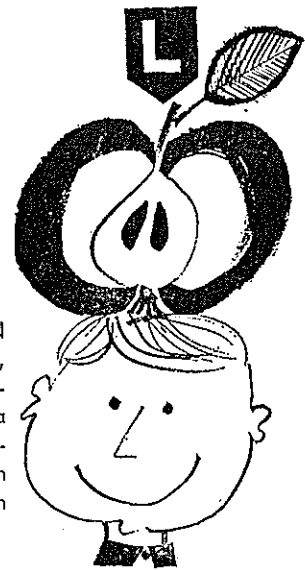
voittoisan
ampujan
mielimerkki

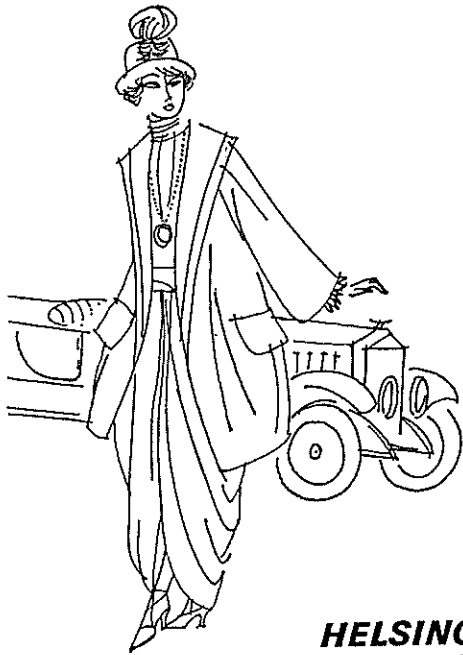
Huipputulokset ja LAPUAN
patruunat kuuluvat yhteen,
niinkuin kokenut ampuja tie-
tää. LAPUAN patruunoilla
on vankka suosio Suomes-
sa sekä kansainvälinen
maaine, sillä niitä viedään
kymmeniin maihin.

Valitkaa Tekin osuva
LAPUAN PATRUUNA

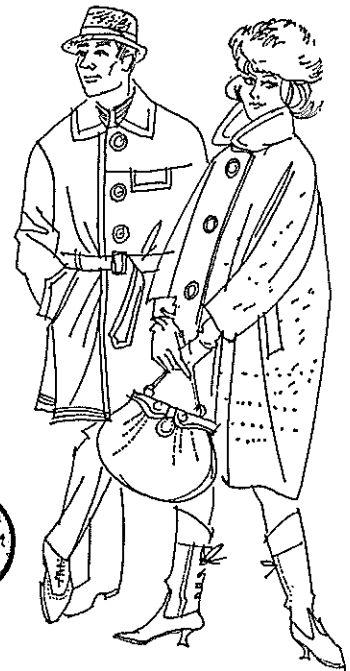

LAPUAN
PATRUUNATEHDAS
LAPUA

Nopeaa
varmaa
palvelua
puolen
vuosisadan
aikana

HELSINGINPANKKI

50

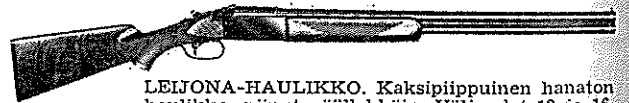

1913 Helsingin Osakepankki 1963

LEIJONA PUHUU...

niin eräpoluilla kuin kilpailuareenoillakin. Ja puhuu omaa kovaa kieltään — sen ovat tulokset osoittaneet. Suomalaiset VALMET Oy:n LEIJONA-aseet ovat perusteellisen suunnittelutyön ja vuosien käyttökokemuksen muovaamia. Ne ovat maailmankuulua suomalaista laatutyötä, joka kestää ankarankin arvostelun. LEIJONA-aseiden puhdaspiirteisiin linjoihin kätkeytyy aseellisuuden tämänhetkisen kehityksen tulos — täydellisyys, johon voitte varauksesta luottaa kaikissa tilanteissa.

LEIJONA-HAULIKKO. Kaksipiippuinen hanaton haulikko, piiput päällekkäin. Väljyydet 12 ja 16. Liipasimia 1 tai 2. Yläpiippu suppea, alapiippu puolisuppea. Automaattinen varmistin. Paino: kal. 16; 3 kg, kal. 12; 3,1 kg.

LEIJONA-SAVIKIEKKOHAULIKKO. Savikiekkokoammuntaan suunniteltu 12 kal. haulikko. Varmustettu tähtäyskiskolla ja kaksoisjyvällä. Piippujen pituus 26" tai 28". Erikoismallisia liipasimia 1 tai 2.

SUOMEN LEIJONA TARKKUUSPIENOISKI-VÄÄRI. Väljyys 22. Patruunanpesän poraus kokopitkä. Etutähtäimessä tunneli ja jyvänjalca rengas- ja tolppajyvää varten. Takatähtäimessä mikrometriasteikko sekä sivu- että korkeussuunnassa. Sylinterilukko. Kertalaukausase. Liipaisimen laukaisupaino 150–200 g tai säädettävissä aina 2 kg asti. Aseen paino 6,5 kg.

VALMET OY,
Tourulan Tehdas,
Tourula.
Pääkonttori:
Kaivokatu 10, Helsinki

Suomalaiset sofuri vieraila faisfelukenfillä

majuri
N Lappalainen

SUOMALAISTEN OSALLISTUMINEN PUOLAA VASTAAN KÄYTYIHIN SOTIIN VV 1600—1660

1. Yleistilanne

Itämeren piirissä oli 1500-luvulla Tanska ollut koko ajan johtoasemassa. Sehän hallitsi unioni-ajan perintönä myös Norjaa, Etelä-Ruotsin maakuntia ja Gotlantia. Saksalaisen ritarikunnan sortuessa Baltiassa tavoitteli Tanska Saarenmaata ja Viroakin. Ruotsi-Suomi tunsu olevansa eristetyssä asemassa Tanskan hallitessa lisäksi yhteyksiä länteen.

Toinen suurvalta, jonka ulkopoliittikka vaikutti Ruotsi-Suomen asemaan oli Puola. Sen hallitsijana oli 1600-luvun alkupuolella Sigismund, jonka pyrkimyksenä oli asevoimin vallata takaisin perintövaltakuntansa Ruotsi. Mutta myös Ruotsi-Suomella oli tavoitteita tällä suunnalla. Sigismundin pyrkimysten estämiseksi ja maan taloudellisen ja sotilaspoliittisen aseman lujittamiseksi Ruotsi-Suomi havitteli Liivinmaan valtausta. Tähän se näki olevan mahdollisuuksia Suur-Puolan valtiojärjestyksen heikkouden takia, ja sen sotilaallisen toiminnan kohdistuessa ensisijaisesti Turkkiä ja Venäjää vastaan.

Vv 1570—1595 käydyn viisikolmattavuotisen Venäjän sodan päätyttyä voitokkaasti, ja sitä seuranneen De la Gardien Moskovan retken jälkeen ei Venäjää enää pidetty sotilaallisesti merkittävänä tekijänä. Stolbovan rauhassa v 1617 katsottiin tavoitteet tällä suunnalla saavutetuiksi. Ruotsi-Suomi käänsi tämän takia huomionsa ylpeästi mutta kohtalokkaasti korpiseuduilta rintamaihien alkaen noudattaa hyökkävää ulkopoliittikkaa, joka aiheutti jatkuvien sotien sarjan.

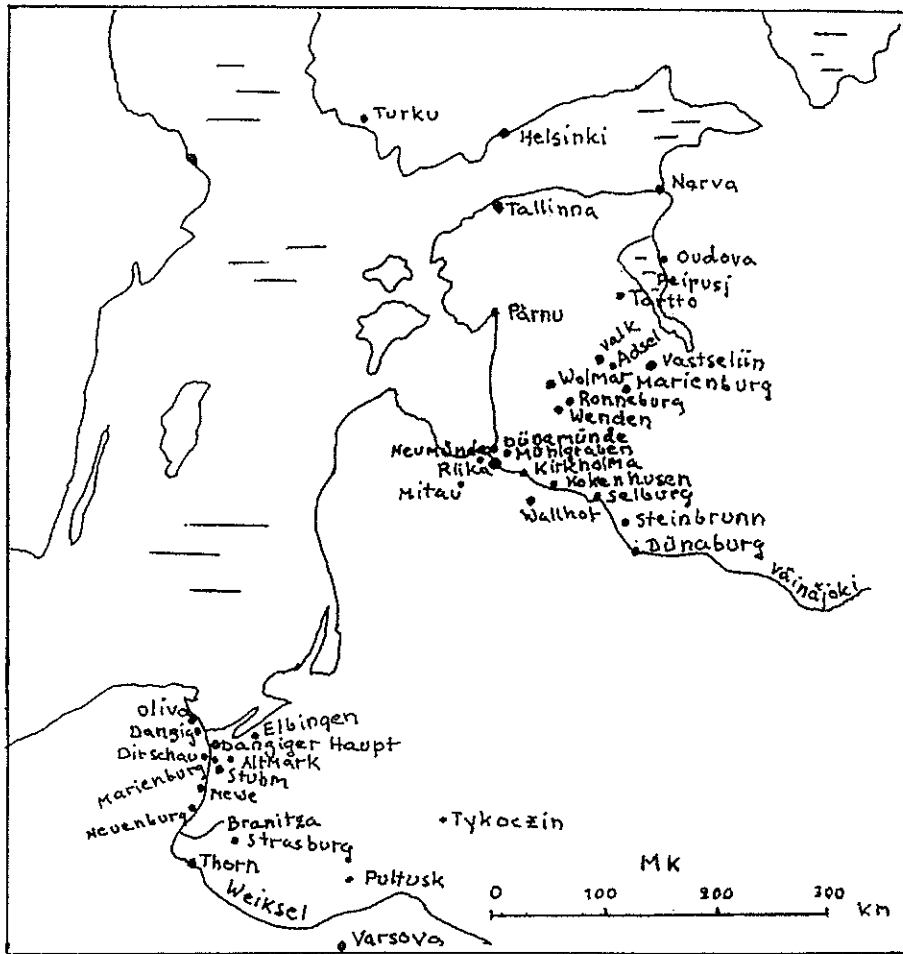
Seuraavassa käsitellään vv 1600—1660 Puolaa vastaan käytyjä sotia ja suomalaisten joukkojen osallistumista niihin.

2. Ensimmäinen Puolan sota vv 1600—1604

Puolan Sigismundin uhkailtua Ruotsi-Suomea Viron valtauksella aloitti Kaarle IX v 1600 tavallaan aktiivisen puolustussodan hyökkäämällä Liivinmaalle. Suomalaisia joukkoja oli mukana n 4000 miestä. Näihin kuuluivat mm Pentinpojan, Torsteninpojan ja Wendtin satakuntalaiset lipulliset. Ylipäällikön, Kaarle Gyllenhjelmin, lähimpinä apulaisina olivat suomalaiset Hannu Pentinpoika ja Juhana Derfelt. Joukot marssivat Viroota syvässä lumessa Wolmariin ja sieltä Wendeniin, jotka molemmat vallattiin. Maaliskuussa antautui myös Kokenhusen. Valtaukseseen osallistui J Kruusin johdolla suomalaisia joukkola, joita lienee jäänyt linnoituksen varusväeksikin. V 1600 oli melkein koko Liivinmaa Riikaa lukuunottamatta vallattu.

V 1601 kesällä puolalaiset ryhtyivät piirittämään Kokenhusenia. Linnotuksesta loppui ruoka, ja kun auttamisyrietykset eivät onnistuneet oli puolustajan pakko antautua. Varusväelle oli luvattu vapaa poistuminen, mutta puolalaiset tappoivat heistä paluumatkalla suurimman osan. Useita suomalaisia lippukuntia osallistui Kokenhuseniin tehtyyn avustusyrietykseen.

Vuosina 1601 ja -02 piiritetiin kesäisin Riikaa, mutta kaupunkia ei pystytty valtaamaan. Sen sijaan vuoden 1602 syksyllä ja talvella onnistui puolalaisten vallata melkein kaikki Liivinmaan linnoitukset. Syksyllä 1602 mm suomalaiset kenttäarmeijan joukot lähetettiin kotimaahan huollettaviksi. Seuraavana talvena piirittivät puolalaiset jo Tarttoa. Suomesta lähetettiin avuksi Stålarmin johdossa viisi suomalaista ratsulipullista, jotka saapuivat perille vasta heinäkuussa. Tällöin oli Tartto jo menetetetty. Nämä 1200 ratsukkoa kuljetettiin Narvasta lotjilla Peipusjärvelle tarkoituksella vallata uudelleen Tartto. Se ei kuitenkaan onnistunut. V 1604 päätettiin lähettää Stålarmin avuksi Viroot lisää joukkoja, mm viisi suomalaista ratsulipullista ja neljä jalkaväkilippukun-

Kartapiirros Puolan sotiin liittyvästä paikannimistöstä

taa. Stålarin antoi kuitenkin toimeettomana olleen puolalaisten yllättää joukkonsa, jolloin lie-nee menetetty n 3000 miestä. Stålarin sai van-keusrangaistuksen.

3. Toinen Puolan sota vv 1605—1611

V 1605 lähti Kaarle IX toisen kerran Liivin-maalle. Tällä kertaa pääjoukoilla suoraan Riik-kaan katkaistakseen puolalaisten pitkät maayhteydet Viroon. Samaan aikaan Tallinnasta marssi A Torstensonin johdossa n 4000 miestä suomalaisia ja virolaisia joukkoja Riikaa kohti. Pärnun luona hyökkäsivät puolalaiset osastoa vastaan, mutta Torstensonin onnistui raivata tie auki Riikaan. Ensimmäinen huomattava taistelutapahtui Kirkholmassa 17. 9. 1605 (n 20 km Riikasta). Suomalaisia osallistui taisteluun kaksi jalkaväen lippukuntaa, n 500 jalkamiestä ja neljä ratsuväen lippukuntaa, yhteensä 532 ratsu-miestä. Lisäksi oli Riikassa yksi 134 miehen vahvuinen lippukunta sairaiden suojana. Va-rusväkenä oli Virossa 12 lippukuntaa eli 2013 miestä. Joukot olivat pitkien marssien, valvo-

misen, ja nälän rasittamia. Eräät miehet eivät olleet 14 vuorokauteen saaneet palaakaan lei-pää. Lisäksi sotilaille oli ennen taistelua juo-tettu punaviiniä, joka aiheutti sairastumisia ja kuolemantapauksia. Heikon taktillisen taidon huomioon ottaen olikin selvää, että taistelut päättyi tappioon. Ruotsalais-suomalaiset joukot menettivät taistelussa enemmän kuin kolmannen osan miehistään. Eräillä lippukun-nilla oli 70 % tappiot. Suomalaisen ratsuväen tappioista tiedetään, että kaatuneita oli 138 miestä.

Kuningas vetäytyi taistelun jälkeen jouk-koineen Dünamünde ja sieltä laivoilla Tallinnaan, jonne joukot jäivät. Vasta 1607 aloitti kreivi Mansfeld hyökkäyksen uudelleen Liivinmaalle onnistuen valtaamaan useita lin-noituksia. Mm 1608 vallattiin Dünamünde, joka seuraavana vuonna oli kuitenkin luovutettava puolalaisille. V 1609 piirrettiin tämän sodan aikana jo neljännen kerran Riika, mutta tur-haan. V 1611 solmittiin välirauha. Suurin osa Virola jäi Ruotsille.

4. Kolmas Puolan sota vv 1617—1618

Eräiden juonittelujen tuloksena päätti Ruotsi-Suomi aloittaa v:n 1617 kesällä jälleen sotatoimet Puolaa vastaan. Tarkoituksena oli torjua Sigismundin aiheuttama uhka valtaamalla Kuurinmaan satamat.

Hyökkäysjoukkoon ei aluksi kuulunut suomalaisia. Sen sijaan Viron ja Liivinmaan linnoituksissa palvelevat suomalaiset joutuivat torjumaan useita puolalaisten hyökkäyksiä. Suomesta saapui Viroon vahvennukseksi joulukuussa 1617 ainakin pari lippukuntaa täydennysjoukkoja sekä tammikuussa 100 ratsukkoa Suomen aatelislipustosta. Helmikuussa marssi Suomesta jäitse Tallinnaan vielä n 300 miestä ratsuväkeä. Vaikkakin se oli varustukseltaan ja hevosten suhteen heikkokuntoista, vaikutti pelkkä suomalaisen ratsuväen tulo sen, että puolalaiset vetäytyivät rajan taakse hävitetyään sitä ennen linnoja lukuunottamatta lähes koko Viron. Melkoinen tunnustus ratsuväellemme!

Baltian maissa olevien joukkojen asema tuli huollon suhteen jo v:n 1618 alkupuolella erittäin vaikeaksi. Maaliskuun lopussa olivat kaikkien varuskuntien muona- ja rahavarat lopussa. Kulkutaudit levisivät ja miehiä paleltui melkein olemattomissa varusteissaan. Mm Narvassa ja Pärnussa olevilla joukoilla ei ollut jalkineita ja puvut olivat riekaleina. Syyskesällä v 1618 oli Virossa elossa suomalaisia enää n 550 miestä. Onneksi vuoden 1618 marraskuussa saatiin aselepo aikaan.

5. Neljäs Puolan sota vv 1621—1629

Taistelu Ruotsi-Suomen kruunusta Sigismundin ja Kustaa Adolfin välillä johti lyhyen aselevon jälkeen jo v 1621 uudelleen sotaan. Ruotsi-Suomi piti jälleen hyökkäystä parhaana puolustuksena ja marssitti joukkonsa Liivinmaalle. Suomesta lähtevät joukot oli koottu Turkuun ja Helsinkiin, josta ne kuljetettiin kesä-heinäkuussa v 1621 laivoilla ja osittain Tallinnan kautta jalan jälleen Pärnuun. Suomalaiset joukot käsittivät Herman Flemingin komentaman Karjalan Rykmentin¹⁾, Richard Rosenkranzin Suomen Rykmentin, eversti Gobronin rykmentin ja 9 lipullista²⁾ ratsuväkeä, yhteensä n 4500 miestä. Tämä oli koko kenttäarmeijan vahvuudesta jalkaväen osalta 23 % ja ratsuväen osalta 40 %. Lisäksi oli linnoissa varusväki.

Kenttäarmeija oli nyt melko hyvin varustettu. Ainakin osalla oli jo sotilaspuvutkin.

¹⁾ V 1617 Kustaa II Adolfin toimesta oli aloitettu siirtäminen rykmenttikokoonpanoon, johon 1621 kuului 8 komppaniaa. Rykmentin vahvuus oli 1176 miestä.

²⁾ Ratsuväkilipullisen vahvuus oli 125 ratsukkoa.

Kokonaisuutena armeija oli Ruotsi-Suomen tähän astisista parhain.

Pärnuun oli saapunut myös ruotsalaisia joukkoja. Täältä armeija marssi kuninkaan johdolla piirittämään Riikaa. Suomalaiset rykmentit sijoitettiin leiriin Wainäjoen rannalle. Riikan piiritys alkoi 23. 8. 1621. Kaupungin omistuksesta käytiin useita taisteluja. Puolalaisen apujoukon tultua lyödyksi antautui Riika 15. 9. 1621. Näin oli neljännen yrityksen jälkeen vihdoinkin saatu Liivinmaan avain haltuun. Kolme päivää myöhemmin antautui myös Dünamünden linnoitus.

Riikan valtaukselta levisi tieto nopeasti ympäri Eurooppaa. Kustaa Aadolf pääsi pian tämän jälkeen koko Liivinmaan herraksi.

Riikan valtauksen jälkeen kaksi suomalaista rykmenttiä jäi Riikaan ja yksi Mitauhun varusväeksi. Marraskuussa 1621 osallistui 3 suomalaista ratsulipullista tiedustelureikkeen. Osasto joutui puolalaisten yllättämäksi majoittuneena 18. 11. Kroppenhofissa (70 km Riikasta), jolloin suomalaisista kahden lipullisen pääosa tuhoutui. Mainittakoon, että sotaleskille luvattiin yhden vuoden verovapaus!

Syksystä alkaen olivat joukkojen pahimpana vitsauksena olleet sairaudet, niin että vain n 50 % joukoista oli taistelukykyisiä. Kuningas totesikin, että talvisodankäynti oli mahdotonta ja teki harvinaisen päätöksen. Suomalaiset kenttärykmentit, paria komppaniaa lukuunottamatta, sekä ratsuväki kotiutettiin vuoden vaihteessa ja ruotsalaiset jäivät miehitysjoukoiksi. Viroon tosin tuotiin syksyllä Suomesta 5 komppaniaa varusväeksi. Joukot marssivat osin jäitse ja osin Karjalan kannaksen kautta Suomeen tammikuussa. Lähes 1500 miestä lienee jäänyt Baltian multiin.

V 1622 kesällä suomalaiset rykmentit ja 10 lipullista ratsuväkeä kuljetettiin täydennettyinä ja varustettuina jälleen Baltiaan. Joukot eivät ehtineet sotatoimiin mukaan, sillä 31. 7. saatiin aikaan aselepo. Nyt oli suomalaisten vuoro jäädä varusväeksi. Kaikkien suomalaisten rykmenttien pääosat jäivät Riikaan ja sen ympäristöön (n 2500 miestä). Ratsuväki sen sijaan kotiutettiin 21. 8. 1622 Mühlgrabenissa pidetyn katselmuksen jälkeen.

Vuoden 1625 talvella päätettiin aseleposopimus sanoa irti ja jatkaa sotaa ratkaisun aikaansaamiseksi. Edellisenä vuonna oli suoritettu armeijan uudelleenjärjestely, jonka mukaan Suomessa tuli olla 3 suurrykmenttiä, jotka yhteensä muodostivat 8 kenttärykmenttiä. Suomessa olevasta jalkaväestä muodostettiin keväällä 1625 kaksi uutta kenttärykmenttiä. Nämä sekä 12 komppaniaa ratsuväkeä (1503 ratsukkoa) kuljetettiin 1625 kesällä meritse taas Baltiaan. Tämä Kustaa Hornin johdossa oleva kenttäarmeija valtasi heinäkuussa Tarton, josta jatkettiin ete-

lään Vastseliinin ja Marienburgin kautta Väinäjoen rannalle Dünaburgiin. Sairaudet rasittivat joukkoja niin, että Steinbrunnissa 9. 10. 1665 pidetyssä katselmuksessa oli 10:ssä ratsuväki-komppaniassa 169 miestä tappioita.

Kuninkaan johdossa oleva pääarmeija aloitti heinäkuun alussa etenemisen Kokenhusenia kohti. Mukana oli ainakin neljä komppaniaa suomalaista jalkaväkeä, joka jätettiin vallattujen linnojen varusväeksi.

Tammikuun alussa v 1626 kokosi kuningas yhtyneistä sotajoukoistaan Kokenhuseniin hyökkäysarmeijan, johon kuului mm koko suomalainen ratsuväki, 12 komppaniaa. Suomalaista jalkaväkeä ei ollut mukana. Päämääränä oli lyödä Wallhofissa olevat puolalaiset joukot, n 3500 miestä. 7. 1. 1626 käydyssä Wallhofin taistelussa suomalainen ratsuväki teki ensimmäisen hyökkäyksen ja löi puolalaiset heti hajalle tuhoten heistä yli 1000 miestä ja saaden sotasaaliiksi puolalaisten kuormaston. Reippaalla takaa-ajolla varmistettu voitto olikin etupäässä suomalaisten hankkima. Wallhofin voiton jälkeen alkoi suomalaisen ratsuväen maine kiiriä yli koko Euroopan. Kuninkaan hollantilainen henkilölääkäri Juhana Narssius kirjoitti tästä taistelusta: "Etupäässä suomalaisen kansakunnan hankkima oli tämä voitonseppelä, kun muu sotaväki vain katselijana seurasi taistelun kulkua". Tällä voitolla oli strategisesti tärkeä merkitys, sillä se varmensi Itämeren maakuntien valtauksen ja lisäsi valtakunnan arvovaltaa huomattavasti.

Tehtävän tultua suoritetuksi kotiutti kuningas samana talvena suomalaisten kenttäjoukkojen pääosan uudelleenjärjestelyä varten. Vain Kustaa Hornin rykmentti jäi Liivinmaalle, jossa se oli talven Dünamündessä ja sen jälkeen Riikassa.

Kesällä 1626 kuljetettiin jälleen kerran suomalaisia joukkoja Liivinmaalle. Tällöin oli mukana 12 komppaniaa maaratsuväkeä ja 6 komppaniaa jalkaväkeä, jotka Kustaa Horn kävi noutamassa kotimaasta. Joukot olivat vasta 19. 9. Wendenissä. Syksyn kuluessa marssittiin ympäri Liivinmaata ja käytiin pieniä kahakoita, kunnes lokakuussa saatiin aikaan aselepo. Suomalaiset joukot jäivät sairastamaan Riikaan ja sen ympäristöön. Kuningas kielsi kotiinpaluun, mutta suurten huoltovaikeuksien ja sairauksien takia oli tammikuussa 1627 lähetettävä Suomeen 6 komppaniaa ratsuväkeä sekä puolet Kustaa Hornin ja puolet Hannu Wrangelin rykmentteistä. Loput ratsuväestä hajoitettiin Viron linnoihin ja kenttäarmeijan jalkaväen loppuosa jäi Liivinmaan varuskuntiin, jossa siitä suuri osa menehtyi tauteihin. Mainittakoon, ettei suomalaisia otettu edes hoidettavaksi Riikan sotilassairaalaan!

Kuningas itse taisteli v 1626 Preussissa, jossa taistelujen päämääränä oli Weikselin suun val-

taaminen Puolan ulkomaankaupan valvomiseksi. Kuningas sai pääjoukkoineen luotua heinäkuussa sillanpään Weikselin suulle, jonne Akseli Oxenstierna toi Turusta 26.—30. 8. 1626 n 2700 miestä suomalaisia. Osastoon kuuluivat Porin ja Pohjanmaan Rykmentit sekä muutama komppania ratsuväkeä. Suomalaiset joukot osallistuivat 11. 9.—21. 9. 1626 käytyihin Mewen taisteluihin. Puolalaiset piirittäjät lyötiin. Linnoitukseen jätettiin varusväeksi 430 miestä Porin Rykmentistä. Talven 1627 aikana porilaisista kuoli lähinnä tauteihin n 130 miestä. Talven aikana käytiin Preussissa useita pienehköjä taisteluita, kärsittiin nälkää ja sairauksia. Tappiot olivat n 20 %.

Vuoden 1627 kesäkuussa kuljetettiin Viipurista Riikaan 8 jvkomppaniaa, täydennysmiehistö kahdelle rykmentille sekä 5 rvkomppaniaa. Wolmarin, Selburgin ja Wenden seutuville käytiin jälleen useita pienehköjä taisteluita kesän kuluessa. Mm. Dünaburg saatiin vallattua. Mutta samaan aikaan puolalaiset piirittivät Riikaa. Tilanne oli siis mahdollisimman epäselvä. Pääarmeija vetäytyi syksyllä Riikaan. Koko talvi käytiin kuitenkin taisteluita, joiden tuloksena Liivinmaa jäi lopulta Ruotsi-Suomelle.

Preussissa käytiin kesällä 1627 useita taisteluita. Mm Mewe joutui puolalaisten piirittämäksi. Ruudin loppuessa oli Kustaa Hornin johtamien suomalaisten pakko antautua. He saivat marssia "liput käärittyinä ja ilman rumppujen pärinää" Dirschauhun. Kuningas piti tekoa häpeällisenä. Toisaalla taas Åke Tottin johdossa olevat suomalaiset ratsumiehet hankkivat runsaasti mainetta. Mm Danzigin luona hän saavutti 300:lla suomalaisella ratsumiehellä ja 200:lla skotlantilaisella jalkamiehellä loistavan voiton ylivoimaisesta puolalaisesta osastosta saaden saaliiksi neljä sotalippua vihollisen menettäessä n 300 miestä kaatuneina. Kuningas kiitti Tottia joukkoineen koko muun armeijan kuullen ja löi hänet ritariksi. Tästä lähtien kuningas nimitti Tottia "lumiaurakseen".

Elokuussa 1627 käydyissä Dirschauun taisteluissa Åke Tottin johtamat 5 rvkomppaniaa niittivät jälleen mainetta. Porin Rykmentti oli Marienburgissa (Preussi) ja Stuhmissa ja Pohjanmaan Rykmentti Danziger Hauptissa varusväkenä. Suomalaiset joukot jäivät talveksi Preussiin.

V 1628 kesällä lähetettiin Suomesta Baltiaan täydennyksenä 1200 ratsumiestä ja 2000 nihtiä sekä Preussiin 542 nihtiä. Uudelleenjärjestelyn tuloksena kotimaan ulkopuolella palveli 7 suomalaista jvrykmenttiä, ratsuväkeä oli Baltiassa 14 ja Preussissa 7 komppaniaa eli yhteensä lähes 10 000 suomalaista! Syyskuussa saapui Preussiin vielä 5 rvkomppaniaa, jolloin suomalainen ratsuväki käsitti 2 skvadronaa à 6 komppaniaa.

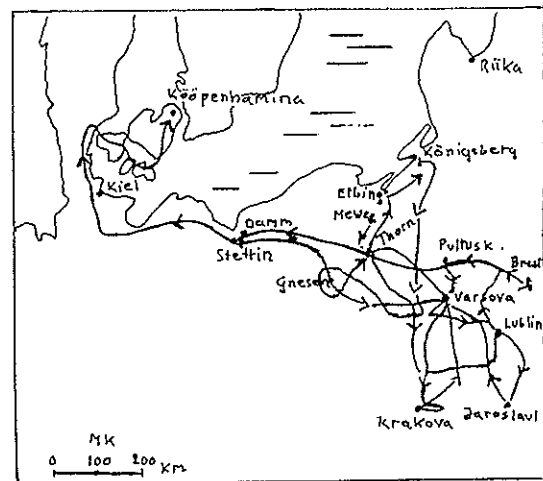
V 1628 kesällä ei Baltiassa käyty paljoakaan taisteluita, sillä huoltovaikeudet alkoivat olla ylivoimaisia. Ei ollut kenkiä ja sukkaa, rahaa eikä juuri muonaakaan. Onneksi puolalaisten asema oli myös vaikea.

Painopiste olikin edelleen Preussissa, josta kuningas aloitti kesäkuussa hyökkäyksen Dirschauista Danzigia kohti mukanaan Pohjanmaan Rykmentti ja 7 rvkomppaniaa suomalaisia. (Yhteensä 1350 suomalaista). Linnoitus- ja laivatykistön tullen vuoksi Danzigia ei saatu vallattua, jolloin vetäydyttiin takaisin Dirschauhun. Sateisen kesän takia sotatoimet olivat pitkät ajat pysähdyksissä. Nälkä ja sairaudet olivat pääarmeijankin pahimpana vitsauksena. Huomattavimpia tapauksia oli syyskuussa tapahtunut Neuenburgin valtaus, jolla ei tosin ollut ratkaisevaa merkitystä. Seuraava kohde oli Strasburg, joka vallattiin 26. 9. Tästä ei ollut paljon iloa, kun leipä oli lopussa ja maa autio. Tappiot olivat n 25 % keväisistä vahvuuksista. Strasburgista oli pääjoukon marssittava pohjatomia teitä tukialuetta kohti puolalaisten ahdistamana. Armeija oli niin vaikeassa asemassa, että kuningas pelkäsi sen kokonaan hajoavan. Lokakuussa oli 10:ssä päivässä menetetty 10 % vahvuudesta lähinnä karkureina. Kuningas saapui 22. 10. Elbingeniin mukanaan mm 12 suomalaista rvkomppaniaa. Komppanioiden vahvuudet olivat 30—40 miestä ja nekin yleensä sairaita. Osa suomalaisesta ratsuväestä kotiutettiin talveksi.

Talvella 1629 oli Preussissa suoritettava sotaretki Strasburgin varuskunnan auttamiseksi. Tähän osallistui 950 suomalaista Pohjanmaan ja Porin rykmenteistä. Ensimmäinen taistelu käytiin 2. 2. 1629 Branitzajoella. Puolalaiset lyötiin hajalle ja takaa-ajon aikana tuhottiin kaikki jälkeen jääneet puolalaiset. Vihollinen menetti kaatuneina n 600 miestä sekä tykistönsä ja kuormastonsa. Taistelu oli erinomainen osoitus elpyneestä hyökkäyshengestä. Seuraavana päivänä vietiin apua Strasburgiin ja jätettiin sinne vahvennuksiksi 260 suomalaista. Pääjoukko jatkoi marssia Thorniin, jossa porilaiset kunnostautuivat ns Kulmin portin valtauksessa. Thornia ei saatu kuitenkaan vallattua. Taisteluosaston oli palattava pääjoukon yhteyteen.

Kesällä 1629 suoritti sekä Baltian että Preussin armeija useita pienehköjä sotaretkiä. Kummallakaan sotänäyttämöllä ei kuitenkaan enää saatu ratkaisevia tuloksia aikaan. Stuhmissa oleva suomalainen varuskunta joutui 6. 8. torjumaan n 100 miehen voimin kolme puolalaisten rynnäkköä. Linnoitus pidettiin ja samalla aiheutettiin viholliselle suuria tappioita.

Kahdeksan vuotta kestänyt sota saatiin vihdoin päättymään Altmarkin välirauhaan, joka solmittiin 22. 10. 1629. Ruotsi-Suomi sai pitää Liivinmaan ja Itä-Preussin rannikkoalueen.

Kaarle X Kustaan sotaretket viidennen Puolan sodan aikana

Suomalaiset kenttäarmeijan joukot kuljetettiin pääosin marraskuussa kotimaahan. Länsi-Viipurin Rykmentistä jäi Liivinmaalle 2 komppaniaa, Henrik Burtin skvadronasta 1 komppania, Itä-Uudenmaan Rykmentistä jäi 2 komppaniaa sekä koko erillinen Klaus Hastferin skvadroona. Nämä joukot kotiutettiin osittain v 1630 kesällä.

6. Viides Puolan sota vv 1655—1660

Venäjä pyrki 30-vuotisen sodan jälkeen voimakkaasti Itämeren äärelle ja kävi sen vuoksi sotaa Puolaa vastaan. Venäläisten pyrkimys merkitsi Ruotsi-Suomelle vaaraa, jonka eliminomiseksi Kaarle X Kustaa päätti v 1655 aloittaa sodan. Tarkoituksena oli vallata Puolan jäännös, jotta se ei joutuisi venäläisten haltuun.

Sota aloitettiin hyökkäämällä päävoimin Pomerista Suur-Puolaan. Puolalaiset katsoivat parhaimmaksi alistua mieluummin Ruotsi-Suomen kuin Venäjän valtaan. Pääjoukot valtasivat mm Varsovan ja Krakovan nopeasti. Itämerenmaakunnissa olevien joukkojen pääosa keskitettiin heinäkuussa 1655 Mauno de la Gardien johdossa Riikaan. Nämä olivat yleensä suomalaisia, joita oli ainakin 3 ratsurykmenttiä, puoli rakuunarykmenttiä sekä 6 komppaniaa jalkaväkeä Porin, Pohjanmaan, Hämeenlinnan ja Savon Rykmenteistä. De la Gardien tarkoituksena oli myös hyökätä Varsovaan, mutta venäläiset pakottivat hänen joukkonsa pysyttelemään kesän 1655 Liivinmaalla, josta hän syksyllä marssi Itä-Preussiin ja yhtyi kuninkaan joukkoihin. Suomalaisia olikin ollut aluksi pääsotänäyttämöllä varsin vähän.

Puolalaiset aloittivat vähitellen entistä voimakkaamman vastarinnan. Kaarle Kustaan joukot suorittivat pikamarsseja pitkin ja poikin

Puolaa, voittivat kaikki taistelut, mutta eivät saaneet aikaan ratkaisua. Maaliskuussa 1656 joutui kuningas armeijoineen saarroksiin Veikselin ja Sanin väliselle suoalueelle, mutta hän löi 300 miehen osastolla 8000 puolalaista ja pääsi turvaan Varsovaan. Taisteluun osallistui myös Turun ja Uudenmaan ratsuväkeä. Myöhemmin puolalaiset aloittivat Varsovan piirityksen. Puolustavaa osastoa johti Arvid Wittenberg. Kolmen kuukauden piirityksen jälkeen kaupungin oli antauduttava. Upseerit vangittiin. Wittenberg kuoli vankeusaikanaan.

V 1656 aloitti kuningas kesäkuussa yhdessä Brandenburgin joukkojen kanssa uudelleen hyökkäyksen Varsovaa vastaan. Puolalaisilla oli lähes kolminkertainen ylivoima (50 000: 18 000). Mukana olivat jälleen myös Fabian Berndesin Suomen Rakuunat, ja Juhana Gallen uusmaalaiset sekä Turun läänin ratsuväki. Kuninkaan taktillinen taito, liittottuneiden joukkojen hyvä koulutus ja kuri sekä kuolemaa halveksiva rohkeus toivat 18.—20. 7. 1656 käydyssä Varsovan taistelussa voiton puolalaisista.

Liivinmaalla aloittivat venäläiset kesällä 1656 hyökkäyksen. Siellä menetettiin Dünaburg ja sen jälkeen Kokenhusen, jota puolusti Hämeenlinnan Rykmentin muutama komppania.

Elokuun 20. päivänä 1656 aloittivat venäläiset Riikan piirityksen 90 000 miehellä. Puolustajina oli tällöin mm Porin, Turun, Länsi-Uusimaan ja Itä-Viipurin Rykmenteistä kustakin 4 komppaniaa. Aina lokakuun alkuun jatkuneiden taistelujen jälkeen oli venäläisten pakko luopua Riikan piirityksestä, jossa he lienevät menettäneet n 14 000 miestä. Osan voimistaan he olivat marssittaneet piiritämään Tarttoa, jota puolusti 320 Länsi-Viipurin Rykmentin miestä. Nämä eivät voineet kestää 4400 venäläisen hyökkäystä, joten linnoituksen oli pakko antautua 12. 10. Myös Inkerissä käytiin useita taisteluja.

Suomen rakuunoita joutui talvella 1656—1657 n 500 miestä Tykoczinin linnan varusväeksi. Linnoituksen jouduttua ylivoimaisen vihollisen piiritämäksi, räjäytti sen päällikkö, eversti v Rosen linnoituksen, kahden viikon veristen taistelujen jälkeen rikkiammuttuna, puolustajineen ja sisään ryntäävine vihollisineen.

V 1657 kuuluivat Kaarle X pääjoukkoon Turun ja Uudenmaan Ratsurykmentit. Lyhyen talvilevon jälkeen kuninkaan marssi suuntautui Thorniin, Krakovaan, Wloszezowoon ja sieltä puolalaisten jäljessä Minskiin ja edelleen Brest-Litovskiin, joka antautui 13. 5. Siellä kuningas sai tietää tanskalaisten rikkoneen rauhansopimuksen, jonka takia hän marssi takaisin Thorniin ja sieltä parhaiden joukkojensa kanssa Stettiin ja edelleen Tanskaan. Mukana olivat sekä Turun että Uudenmaan Ratsurykmentit.

Baltiassa käytiin sotaa v 1657 sekä puolalaisia että venäläisiä vastaan. Taisteluja käy-

tiin mm Adselissa, Walkissa, Tartossa, Oudovassa ja Riikassa, joka joutui taas piiritettyksi, mutta pidettiin. Sen sijaan Wolmar ja Ronneburg menetettiin.

Vuoden 1658 alussa oli suomalaisilla Tallinnassa 8 komppaniaa, Pärnussa 2, Riikassa 8 ja Neumündessä 4 komppaniaa. Kuninkaan mukana oli Tanskassa 2 ratsurykmenttiä. Loput suomalaisista joukoista olivat Inkerissä ja Suomessa, jossa myös taisteltiin.

Riika oli vuoden vaihteessa edelleen piiritetynä, mutta 7. 1. 1658 hyökkäsi Helmfelt 350 Turun Rykmentin miehellä yöllä erään venäläisen leirin kimppuun. Tämä johti siihen, että venäläiset luopuivat vähitellen piirityksestä ja poistuivat Liivinmaalta. Syksyllä saatiin venäläisten kanssa aikaan aselepo. Talvella 1658 puolalaiset piirittivät n 300 miehen vahvuisen Porin Rykmentin pataljoonan puolustaman Strasburgin kaupungin. Joulukuussa 1659 olivat elintarvikkeet lopussa, joten eversti Pleitnerin oli luovutettava kaupunki puolalaisille. Jäljellä oleva varusväki sai poistua vapaasti.

Kaarle X kuoltua helmikuussa 1660 lakkasivat vihollisuudet ja sota päättyi v 1660 Olivan luostarissa solmittuun rauhaan. Ruotsi sai varmistettua oikeutensa Liivinmaahan.

7. Johtopäätökset

Puolaa vastaan käydyt sodat ovat olleet suomalaisille sangen suuri rasite. Kestiväthän nämä viisi sotaa 60 vuoden sisällä n 25 vuotta ja suomalaisia joukkoja oli joka vuosi mukana keskimäärin 5000—10 000 mieheen. Tarkkoja tappiolukuja ei tietenkään ole olemassa, mutta voidaan arvioida ainakin n 10 000 suomalaisen jääneen Baltiaan, Preussiin ja Puolaan, valtaosa tauteihin kuolleina. Samanaikaisesti taisteltiin usein myös kotimaassa, jossa joukkoja olisi kipeästi kaivattu. Joukkojen rasitteena ovat olleet vihollisen lisäksi pysyväisesti sairaudet, huonot varusteet, heikot majoitusmahdollisuudet, pitkät marssit ja yleensä aina nälkä. On melkein käsittämätöntä, että tällaisissa olosuhteissa kuri on säilynyt ja on suoritettu suoranaisia sankaritekoja, joista Wittstockin voitto toi suomalaisille ehkä eniten mainetta.

Puolalaisssotien aikana suomalainen soturi tuli tunnetuksi varsin laajalla alueella Euroopassa. Ulottuivathan sotaretket alueelle, jonka äärimmäistä pisteitä olivat Narva, Dünaburg, Riika, Strasburg, Brest-Litovski, Varsova, Krakova, Gnesen, Stettin ja pari rykmenttiä käväisi sivutoinään aina Kööpenhaminan porteilla saakka.

Puolalaisssotien tuloksena päättyi vuosisatoja kestänyt taistelu Saksalaisen Ritarikunnan maista Ruotsi-Suomen voittoon. Ilman suomalaisia joukkoja ei tätä merkittävää tulosta olisi voitu saada aikaan. Toinen asia on jo se, että saavutus oli uusien sotien aihe. Oli otettu enemmän kuin pystyttiin pitämään.

Mitä useampi nuoli viinessä sitä suuremmat mahdollisuudet

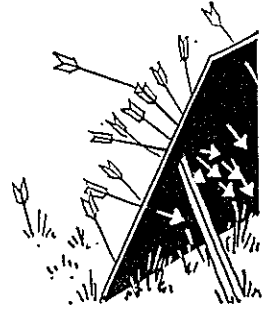
Salaisuus ei ole yksin Amorin — sen on kokenut jokainen urallaan menestynyt. Nykyaikainen elämä vaatii kilpailukykyisyyttä — kykyä yhteistoimintaan — tehoa.

AKATEEMINEN AJASTAIKA

taskussanne on kuin ehtymätön viini: nuolina kymmenien asiantuntijain tiedot... AKATEEMISESSA AJASTAJASSA on lisäksi runsaat muistiinpanotilat.

OSUA

keskelle
maalitaulua

AKATEEMINEN AJASTAIKA 1964 ilmestyy marras—joulukuun vaihteessa. Hinta muovikantisena 3,50; nahkakantisena 5,—. Postisiirtotilille 16 684 maksetut tilaukset toimitetaan **postivapaasti**.

AKATEEMINEN AJASTAIKA — akateemisen ajasta aikaan

VIRKISTÄVÄÄ, VOIMAKASTA PAULIGIN TEETÄ

Pauligin tee on aitoa teetä, voimakasta ja hyvää — se piristää aamulla, työpäivän lomassa ja maistuu erinomaiselta iltahetkenä. Pauligin tunnettua 3 sinetin teetä saatavana myös kätevässä pusseissa.

tietysti PAULIGIN

Eräitä piirteitä Ruotsista Ruotsin Kuninkaallisen Sotakorkeakoulun ulkomaalaisen oppilaan näkökulmasta

Kapteeni
Å SILEN

Sotakorkeakoulusta ja totaalisen maanpuolustuksesta

Armélinjens stabskurs 61—63, jolla opiskelin, oli puolustushaaroille yhteisen sotakorkeakoulun ensimmäinen esikuntakurssi. Uudelleen järjestelyn eräänä päämääränä on ollut antaa korkeakouluteuille upseereille puolustushaarasta riippumatta sama yhteinen perusnäkemys Ruotsin puolustamisen probleemoista.

Eri alojen koordinointi totaalisen maanpuolustuksen lujittamiseksi on pyritty viemään mahdollisimman pitkälle Ruotsissa. Tämä pyrkimys näkyy sotakorkeakoulutuksessa, jossa "samverkan" muodostuu keskeiseksi sanaksi. Tähän yhteistoimintaan ei kuulu vain aselajien ja puolustushaarojen välinen yhteistoiminta. Siihen katsotaan sisältyvän myös sotilaiden yhteistoiminta hallinnollisten viranomaisten, tiedemiesten, teollisuuslaitosten, julkisen sanan edustajien sekä muiden siviilipiirien kanssa. Eräänä hyvin piristävänä seurauksena tästä yhteistoimintapyrkimyksestä oli poliittisten ylioppilasjärjestöjen edustajien osallistuminen strategian opetusohjelmaan kuuluviin keskustelutilaisuuksiin, joissa käsiteltiin Ruotsin sotalaitosorganisaatiota, ydinaseita, palvelusajan pituutta, kuria ja aseistariisunaa, eräitä aiheita mainitakseni.

Totaalisen maanpuolustusajattelun kannalta on mielenkiintoista todeta, että koulun uudessa nimessä "Kungliga Militärhögskolan" sana sota on korvattu sanalla sotilas. Sotahistoriakaan ei enää ole "krigshistoria" vaan "militärhistoria". Näin on nimityksissäkin haluttu tuoda esiin, ettei rajoituta kouluttamaan johtajia sotaa varten, vaan pidetään myöskin tärkeänä, että koulutetaan upseereita, jotka rauhan aikana pystyvät esikunta-tehtävissä toimimaan työryhmissä tiedemiesten ja muiden siviilialojen edustajien kanssa.

Eri opetusaineiden rajat voidaan vetää eri tavoilla. Näin ollen tuntimäärät eivät siis anna oikeata kuvaa eri aineiden tärkeysjärjestyksestä. Yleisvaikutelmani on, että Ruotsissa varataan pienempi tuntimäärä kuin meillä niille aineille, joiden tarkoituksena on kehittää upseereista komentajia ja sodan ajan esikuntien jäseniä. On huomattava, että tämä vertailu koskee vain sotakorkeakoulun opetusta. Ruotsissa jokainen upseeri joutuu noin kerran vuodessa toimimaan kuukauden ajan joko sodanaikaisessa tehtävässä tulevien alaistensa johtajana tai kertausharjoitusten johdossa. Tämä antaa ruotsalaisille upseereille runsaasti tilaisuuksia toimia suurten joukkojen johtoesikunnissa.

Ruotsin sotakorkeakoulussa on opettajia enemmän kuin meillä sekä suhteellisesti että absoluuttisesti katsoen. Tästä johtuen heillä on runsaasti aikaa valmistella luentojaan ja harjoituksiaan. Suomessa käytössä olevaa järjestelmää, jossa opetusta jo ensimmäisistä kuukausista alkaen

viedään eteenpäin oppilasesitelminkin, ei ollenkaan harrasteta. Ennenkuin oppilaiden ratkaistavaksi annetaan tehtäviä pyritään aina tehtävien vaatimaa alaa valottamaan luennoin tai opettajien pitämien harjoituksin.

Opettajien esitysten korkeaan tasoon vaikuttaa osaltaan heidän velvollisuutensa esittää kirjalliset esimerkkiratkaisut niistä tehtävistä, joista he ovat vaatineet oppilailta ratkaisuja. Negatiivisena seurauksena kirjallisista ratkaisuista on, että niitä hyvin yleisesti — opettajien varoituksesta huolimatta — pidetään parhaina mahdollisina ratkaisuina.

Ruotsissa oppilaat pitävät opettajaa suurempana auktoriteettina kuin meillä. Tämä johtuneesitain siitä, että heillä ei ole ollut niitä tunnettuja oppilaspolvia, jotka meillä ainakin omasta mielestään ovat tienneet yhtä paljon sodasta kuin opettajat. Toisena vaikuttavana syynä voi olla ruotsalaisten yleinen objektiivinen suhtautuminen toisten esittämiin ajatuksiin, joka voi johtaa — meillä harvinaisempaan — tulokseen, että tunnustetaan opettajan ratkaisu omaa ratkaisua paremmaksi.

Opettajien käyttäytyminen oppilaita kohtaan oli aina toverillista ja avuliasta. Huomio kiintyi pian siihen, että heikoimpien oppilaiden huonoja suorituksia tuskin ollenkaan moitittiin, kun sen sijaan paremmiksi osoittautuneiden oppilaiden ratkaisuja ruodittiin pikkutarkasti. Keskustellessani kerran erään opettajan kanssa tästä havainnosta hän sanoi:

”Heikoimmista oppilaista ei koskaan tule yleisesikuntaupseereita. Heidän lahjakkuutensa ei riitä suurimpia tehtäviä varten. Älykkyystasolle emme voi mitään tehdä. Liiallisella moitteella me tuhoamme niiden johtajien parhaan pääoman — heidän itseluottamuksensa.

Parhaat oppilaat tulevat ehkä joidenkin vuosien kuluttua johtamaan tätä maata kohtalokkaissa vaiheissa. Heitä on kokeiltava, karkaistava ja hiottava. Jos joku heistä murtuu, se on henkilökohtainen tragedia. Maan edun mukaista on, että murtolujuus on havaittu rauhan aikana.”

Tämän murtolujuuskokeen sääliivimmiksi uhreiksi joutuivat ne oppilaat, jotka olivat suoritus- tansa perusteella rajalla päästä yleisesikuntaupseerikokelaisiksi. Gotlannissa, Skånessa ja Länsirannikolla pidetyissä taktiikan loppuharjoituksissa he olivat kuukauden aikana jatkuvasti mitä vaativimmissa tehtävissä. Koulun ulkopuolisten, arvovaltaisten siviili- ja sotilashenkilöiden läsnäollessa heiltä vaadittiin vastauksia mahdollisiin ja ehkä mahdottomiinkin kysymyksiin. Näille oppilaille oli selvästi sanottu, että juuri näistä esiintymisistä riippuu koko tuleva ura. Samalla osoitettiin pään pyöryksin tai muin yksinkertaisin

keinoin, että oppilaan aikaisemmat esitykset loppuharjoituksessa olivat olleet masentavan alhaisella tasolla. Sellaisenaan se ei järkytä ketään, mutta asetettuna tavallisesti vallinneen hioton kohteliaisuuden taustaa vastaan menetelmä oli todella infernaalinen.

Ruotsalaisesta sotilas- ja kansanluonteesta

On vaarallista väittää, että on olemassa jollekin kansalle tyypillisiä luonteenpiirteitä. Tarkasteltaessa upseeristoa, jonka luonnetta on pyritty muokkaamaan määrättyyn suuntaan kahden vuoden opiskeluaikana sisäoppilaitoksessa löydetään ehkä helpommin eräitä ”tyypillisiä” piirteitä. Seuraava esitys ei pyri olemaan täydellinen eikä se voi olla edes objektiivinenkaan, koska se perustuu vain yhden henkilön havaintoihin otoksesta, joka ei missään tapauksessa täytä tilastolliselle otokselle asetettavia vaatimuksia. Haluan kuitenkin esittää omat käsitykseni näistä asioista, koska ”Kylkiraudankin” lukijoiden keskuudessa joskus kuulee esitettävän käsityksiä, jotka perustuvat joko lehtitietojen tai lyhyen lomamatkan aikana tehtyjen havaintojen antamaan pintapuoliseen kuvaan.

Ruotsalaisen upseerin ehkä silmiinpistävin ominaisuus on todellinen toverihenki, joka ei rajoitu kadettikurssin tai joukko-osaston suppeaan joukkoon. Missään vaiheessa en pystynyt näkemään häivettäkään kyynärpäätaktiikasta. Usein tarjouduttiin tekemään toverin tehtäviä, kun tiedettiin tällä olevan paljon muita töitä tai vaikeuksia esimerkiksi perheessä esiintyvän sairauden vuoksi. Vain yhden ainoan kerran kahden vuoden aikana kuulin toverin arvostelevan oppilasupseeria, joka ei ollut läsnä. Tämä tapahtui kello kaksi aamulla. Esitettyjä asioita ja perusteluja arvosteltiin kirpeästi, muttei henkilöitä. Esimiesten arvosteleminen — nuoremman upseerin kansainvälinen oikeus — tapahtui yllättävän rakentavassa hengessä.

Seistessään joukon edessä ruotsalainen upseeri vaatii itseltään moitteetonta ryhdikkyyttä, pukeutumista ja sotilaallisen selvää suullista esitystä. Hän ei — eräitä poikkeuksia lukuunottamatta — kuitenkaan vaadi alaiseltaan joukolta niin täsmällistä pukeutumista ja käyttäytymistä kuin itseltään. Hän uskoo esimerkin riittävyteen ja hänellä on kylliksi itsekuria olemaan esimerkkinä.

Valitettavasti ruotsalainen varusmies ei lomalla ollessaan pukeutumisellaan ja käytöksellään anna kaunista kuvaa ainakaan muodollisesta kurista. Tästä on kuitenkin varottava tekemästä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Sanomalehdet ja osittain viralliset määräyksetkin tekevät niin selvän eron palvelus- ja vapaa-ajan välillä, että varusmies tuskin tuntee itseään sotilaaksi lomalla ollessaan vaikka hänellä onkin päällään virkapuku.

itsekuri ovat varusmiehessäkin korkeaa luokkaa. Muutamien satojen tai tuhansien lättähattujen esiintymisestä seitsenmiljoonaisessa kansassa ei voi tehdä mitään johtopäätöksiä.

Ruotsalaisten asettuminen vapaaehtoisesti jonoon bussipysäkeillä tapahtuu silmiinpistävästi hyvässä järjestyksessä. Heidän työmarkkinajärjestönsä välinen yhteistoiminta puhuu voimakasta kieltään kyvystä nähdä kokonaisuuden etu oman edun yläpuolella. Ruotsin saavuttamat menestykset erilaisissa joukkuepeleissä osoittavat myöskin, ettei ruotsalaiselle nuorisollekaan ole vierasta asettaa yhteisön etuja yksilön etujen yläpuolelle. Nämä yksityiskohdat voivat tuntua pieniltä, mutta uskallan väittää että ne kaikki pohjautuvat melkeinpä synnynnäiseen kuriin. Henkilö, joka pitää täsmällistä sulkeisjärjestystä kurin lähes ainoana mittarina eikä halua antaa arvoa edellä esittämieni piirteille, syyllistyy mielestäni kansanvaltaisen järjestelmän perusvoiman, yksilön vapauden, aliarvioimiseen.

Palveluksessa ruotsalaisesta varusmiehestä yleensä kuvastuu pyrkimys "olla hyvä sotilas, kun kerran on oltava sotilas".

Onko suomalaiselle upseerille hyötyä ruotsalaisesta korkeakoulutuksesta?

Ruotsilla ei ole omia sotakokemuksia. Se on puute, jonka ruotsalaiset upseerit selvästi tuntevat. Tämän puutteen poistamiseksi he ovat tehneet ankarasti työtä tutkimalla muiden maiden sotakokemuksia. Heidän "sotakokemuksensa" ovat ehkä yleispätevämpiä kuin omamme, jotka objektiivisesta pyrkimyksestä huolimatta ovat henkilökohtaisten elämysten värittämiä. Sota on niin voimakas kokemus jokaiselle ihmiselle, että se jättää häneen lähtemättömän kuvansa, mutta tuo kuva on menneestä sodasta. Pyrittäessä muodostamaan kuvaa tulevaisuuden sodasta tuntuu todennäköiseltä että "sotakokemattomuudesta" on määrättyjä etuja. Sotakokemusten puutetta en pidä täysin negatiivisena piirteenä, mutta se lienee kuitenkin suurin heikkous verrattaessa maittemme sota-korkeakoulutusta toisiinsa.

Sota ja sodan kuva muodostuvat Ruotsissa akateemistemiksi kuin Suomessa. Vihollinen ja osittain omatkin joukot muodostuvat teoreettisiksi käsitteiksi, joiden eri ominaisuudet on sangen tarkoin määritelty. Vihollisjohtajan tahto ja oma päättä-

väisyytemme muodostuvat tavallaan toisarvoisiksi tekijöiksi. On tietenkin selvää, että kartta- tai maastoharjoituksessa voi olla vaikeata, ehkä mahdollontakin selvittää näiden tekijöiden vaikutusta, mutta koska ne sittenkin pohjimmiltaan ratkaisevat kysymyksen pienen kansan olemassaolosta, pidän omaa pyrkimystämme ottaa huomioon nämäkin tekijät oikeaan osuneena.

Vaikka oltaisiinkin eri mieltä ruotsalaisesta taktiikan opetustavasta ja ehkä tuon taktiikan sisällöstäkin, niin ei koskaan voida kieltää sitä tosiasiaa, että toisten ajatuksiin tutustuminen avartaa omaa näkemystämme ja hedelmöittää omaa ajateluamme.

Tutustuminen Pohjolan teollistuneimman valtion hyvin varustettuun puolustuslaitokseen on kokemus, jonka arvoa kukaan ei voi kieltää. Materiaali, mitä Ruotsin puolustuslaitoksella on, ei tietenkään kokonaisuudessaan sovellu olosuhteisimmme. Mutta jos meidänkin puolustuslaitoksellemme jonakin päivänä annetaan samaa suuruusluokkaa olevat määrärahat, on tärkeitä, että voimme ottaa oppia siitä mikä heidän ratkaisussaan on hyvää ja välttää tekemästä erehdyksiä siinä missä he — meidän olosuhteistamme katsoen — ovat tehneet vähemmän onnistuneita ratkaisuja.

Suomen puolustuslaitos on niin pieni, että suomalaisella upseerilla pahimmassa tapauksessa on virkauransa aikana samassa aineessa sama opettaja Kadettikoulussa, kapteenikurssilla ja Sotakorkeakoulussa. Vaikka näin pahasti ei kävisikään, on selviö, että meillä vahvistetut doktriinit suuremmassa tai pienemmässä määrin painavat leimansa jokaiseen meistä. Eristäytyneisyys merkitsee jälkeenjäämisen vaaraa nopeasti kehittyvässä maailmassa. Toivoisin, että jokainen suomalainen upseeri näkemyksensä avartamiseksi saisi jonkin osan koulutuksestaan ulkomailla. Kaikki ulkomaiset kokemukset ovat arvokkaita, negatiivisetkin.

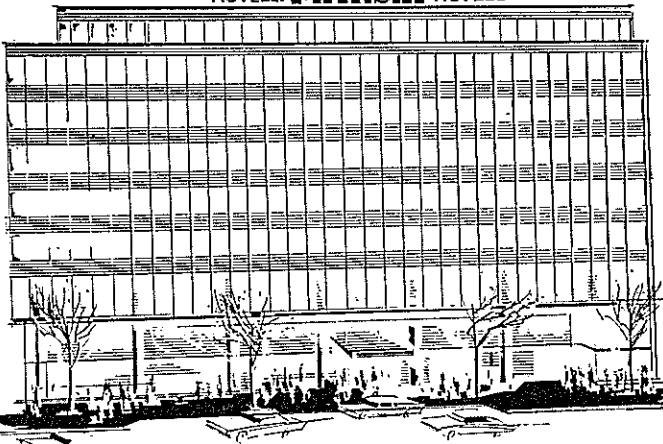
Ruotsi on maantieteellisesti ja historiallisesti meitä lähinnä. Maamme riippumattomuus on eräs Ruotsin liittoutumattoman politiikan perusedellytyksiä. Näistä seikoista johtuen tuskin mikään ulkomaalainen Sotakorkeakoulu pystyy antamaan niin paljon maamme olosuhteisiin soveltuvaa oppia kuin Ruotsin, ja tuskin missään muualla annetaan suomalaiselle upseerille arvoa jo pelkästään sen vuoksi, että hän on suomalainen. Vakaukseni on, että opintomatkastani on ollut itselleni ja toivottavasti myös puolustuslaitoksellemme hyötyä. Toivoisin sen vuoksi, että oppilaiden vaihto Suomen ja Ruotsin sotakorkeakoulujen välillä voisi jatkua ja laajentua tulevaisuudessa ja toivon, että vastaisuudessa valtiolta voisi maksaa tällaisten pitkäaikaisten ulkomaisten komennusten kustannukset, ettei upseerien opiskelu ulkomailla tapahtuisi pelkästään Mannerheimsäätiön ja muiden yhteisöjen myöntämien stipendirahojen turvin.

Yhdistelmä

Ruotsin totaalista maanpuolustusta on pyritty kehittämään tasapainoiseksi ja lujaksi kokonaisuudeksi, joka takaa sen hallituksen poliittisen toimintavapauden. Valpas teknillisen kehityksen seuraaminen ja ennakkoluuloton, omaperäinen Ruotsin ja siis suurelta osalta Suomenkin olosuhteisiin kehitetty kalusto, sekä maailmassa vertaansa vailla oleva linnoitusjärjestelmä antavat suomalaiselle upseerille arvokkaita herätteitä. Joustavan yhteistoiminnan näkeminen vastakkaisia etuja edustavien henkilöiden ja piirien välillä on elämys suomalaiselle upseerille, joka on tottunut näkemään kuinka oman ryhmän etujen ajaminen rauhan aikana tuottaa koko kansallemme suuria menetyksiä. Opiskelu sotakorkeakoulussa, jossa ryhmätyöllä on hallitseva sija ja yksityinen oppilas normaalisti edustaa ryhmäänsä eikä omaa ratkaisuaan, näyttää, miten voidaan kasvattaa yhteistoimintahenkeen päämääränä Moltken kauniin ajatuksen "mehr sein als scheinen" toteuttaminen kunkin yksilön kohdalla.

Materiaali ei tule ratkaisemaan tulevaisuudenkaan sotia. Isänmaanrakkaus, päättäväisyys ja uhrivalmius ovat perustekijät, joista kansan olemassaolo riippuu. Ruotsin kansa, josta löytyi tuhansia vapaaehtoisia, jotka olivat valmiit uhraamaan henkensäkin naapurimaansa vapauden puolesta, voi luottavaisin mielin katsoa tulevaisuuttaan.

HOTELLI MARSKI HOTELL

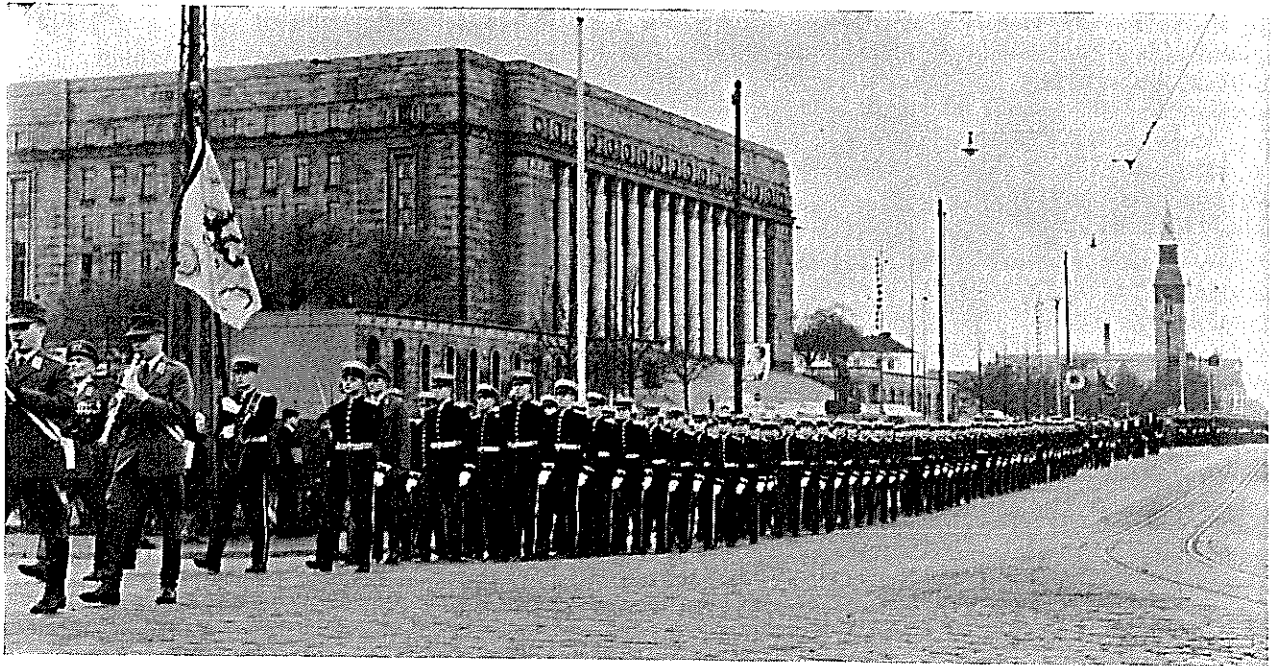
M A R S K I

HOTELLI   HOTELL

MARSKI

RAVINTOLA
BAARI
GRILL-ROOM
KABINETTEJA
M-CLUB
PRESS-CLUB

Uusia upseereita Kadettikuntaan

Lokakuun 5 p:nä nimitti Tasavallan presidentti 143 kadettia upseerin virkoihin ylentäen heidät luutnanteiksi. Aktiiviupseeritutkinnon nyt suorittaneet kurssit olivat 48. kadettikurssi, jolta valmistui 124 maavoimien ja 9 ilmavoimien upseeria, sekä 33. merikadettikurssi.

Perinteellinen nimittämistilaisuus tapahtui presidentin linnassa. Tilaisuudessa olivat läsnä puolustusministeri Arvo Pentti, puolustusvoimain komentaja, jalkaväenkenraali Sakari Simelius ja kenraalikutaa. Kurssit suorittivat kunnianosoituksen Hietaniemen sankarihaudoilla.

Todistusten jako suoritettiin päiväjuhlassa kadettikoululla ja Merisotakoululla. 48. Kadettikurssin parhaaksi selviytyi ltn Jouko Nissinen, ilmasotalinjan parhaaksi ltn Yrjö Siirilä ja 33. merikadettikurssin parhaaksi ltn Mikko Saari. Kunniamiekan sai ltn Seppo Tanskanen, lentouupseerien perinnemiekan ltn Matti Kaustio sekä Merisotakoulun kunniamiekan ltn Erkki Karlsson. Stipendien jaon yhteydessä annettiin Kadettikunnan lahjoittamat stipendit ltn J Nissiselle, ltn M K Kaustolle, ltn E Karlssonille ja ltn E Talarille.

Päiväjuhlassa, jonka yhteydessä uudet upseerit lausuttiin tervetulleiksi Kadettikunnan riveihin, edustivat Kadettikuntaa kenrm O Seeve ja maj P Ojanperä Kadettikoululla sekä ev M Sisto ja maj N Lappalainen Merisotakoululla.

Kylkiraudan toimituskunta onnittelee valmistuneita kursseja ja toivottaa Teidät tervetulleiksi lehtemme lukija- ja avustajakuntaan.

Quo Vadis, Domine?

Kad P S LAPPALAINEN

Kadettipalsta

Kilpakirjoituksen tulokset

Kylkiraudan toimituskunta julisti viime kesänä kirjoituskilpailun, johon osallistui 49. kurssin kadetit. Kilpailu oli määritetty "kadettiaiheiseksi". Ylivoimaisesti suurin osa silloisesta nuoremman kurssista käsittelee kirjoituksessaan Kadettikoulun opetusohjelmassa tapahtuneita muutoksia. Aihetta oli yleensä käsitelty asiallisesti ja pyritty sen objektiiviseen tarkasteluun. Tosin osa kirjoittajista ei vielä tässä vaiheessa pystynyt täysin ymmärtämään suoritettujen muutosten syitä tai seurauksia ja esitetyt mielipiteet olivat sen mukaisia. Olipa muutamissa tapauksissa jonkun upseerin leikkisä — tai harkitsematon — sanonta "akateemikoista" aiheuttanut turhaa huolestumista.

Muut kirjoitukset jakautuivat melko tasan vapaa-ajan viettoon, joukko-osastovierailuihin tai Oslon matkaa koskeviin aiheisiin. Kylkiraudan toimituskunnan keskuudestaan muodostama arvostelulautakunta on arvostellut työt ja samalla päättänyt lisätä palkintojen määrää siten, että kilpailussa jaetaan kaksi kolmatta palkintoa. Palkinnoiksi tulivat:

I P 50 mk kad P S Lappalainen: Quo vadis, domine?

II P 30 mk J v Fieandt: Eräitä mielipiteitä "akateemisten" kadettien opetuksesta.

III P 20 mk kad K Rehnback: Kadettikoulun uusi opetusohjelma ja eräitä sen mukanaan tuomia mietteitä; ja 20 mk kad R Haaparanta: Vä lähdyksiä.

Ennenkuin perinteistä rikas Kadettikoulumme ehti varttuneeseen neljän ja puolen vuosikymmenen ikään, tapahtui sen sisällä huomattavia muutoksia. Tähän asti oli pidetty lujasti kiinni vanhoista ja kunniakkaista perinteistä, mutta sananlaskuhan sanoo, että neljästäkymmenestä vasta elämä alkaa. Nyt se sitten on alkanut yli kahden sadan miehen "simppukurssin" ja akateemisten tutkintojen voimalla. Perinteet ovat saaneet luovuttaa jalansijaa kehityksen lisääntyneille vaatimuksille. Moni lienee mennyt itseensä ja aprikoinut: onko kadetti enää sitä mitä ennen, korkeiden isänmaallisten ihanteiden läpitunkema yksilö, joka ihanteitaan toteuttaakseen uhraa itsensä toisarvoisena pidetylle elämänuralle? Vai onko hän yksilö, joka korkeakouluissa nykyään vallitsevan tungoksen vuoksi on antautunut uralle, mikä tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet opintovelkoja tekemättä verraten lyhyessä ajassa kehittää itseään sellaisillekin aloille, jotka eivät hyödytä häntä ainoastaan sotilaan kutsumuksen toteuttamisessa. Ajatelkaamme entisajan kadettia. Hän edusti miehistä miestä sanan täydessä merkityksessä. Miehen korkein velvollisuushan on kautta aikojen ollut ase kädessä puolustaa kotiaan ja isänmaataan. Aikojen kuluessa näiden tehtävien johtaminen tuli ammattimiesten, upseerien tehtäväksi, ja katantokanta muuttui. Edelleenkin myönnettiin näiden tehtävien tärkeys, mutta upseerin ammattia pidettiin ja pidetään ehkä vieläkin raskaana ja vaikeana. Kuitenkin säilyi edelleen tuo ihanteelle uhrautumisen sädekehä erityisesti kadetin kohdalla. Kadettihan on eräs välivaihe upseeriksi valmistumisen tiellä, ja hänessä nähdään nuo

ihanteet selvimmän personoituneina. Nykyään asia on hiukan toisin. Upseerin ammatti ei enää ole se vaikea ura, jolle vain harvat lähtevät niittämään kunniaa. Eihän enää voida hyväksyä kouluun kaikkia halukkaita. Siitä huolimatta, että upseerin uraa on taas alettu arvostaa, tuntuu siltä kuin kadetti-ihanne olisi kärsinyt inflaation, sädekehä on jaettu liian suuren joukon kesken. Lujan yhteishengen luominen suureen joukkoon on vaikea tehtävä. Opiskelun luonteen muuttuminen on tuonut kadettikoulun oppilaat muun akateemisen nuorison rinnalle. Luonnollisesti on hyväksyttävää ja tarpeellistakin, että tämä lähentyminen ohjaa käsityksiä upseerin kasvatuksesta ja tehtävästä oikeaan suuntaan. Tämä ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että upseerin ammatti rinnastetaan ilman muuta siviilielämän aloihin. Se on niistä kokonaan poikkeava, sillä upseerin tehtävä on olla jatkuvasti valmis käyttämään kaiken voimansa ja koulutuksensa suomia mahdollisuuksia sodan aikana. Tätä tehtävää hän ei kykene suorittamaan, ellei hänellä ole omakohtaista uskoa ja ihanteita, jotka yksin takaavat hänen onnistumisensa. Lippu on edelleen pidettävä korkealla.

Sofilashuumoria

Oli juuri loppunut suuri suojeleuskuntien ja armeijan yhteistoimintaharjoitus Kannaksella. Kenraali Österman oli harjoituksen johtaja. Pidettyään harjoituksen jälkeen tilanearvostelun hän kääntyi lähimmän erotuomarin puoleen, joka sattui olemaan kapteeni Pärmi, kysyen:

— Kapteeni, mistä menee suorin tie Viipuriin?

Kapteeni Pärmi, joka oli tunnettu orientoituja, katsahti heti ympärilleen ja viittasi suoraan synkkään korpeen sanoen:

— Herra genraali, duoda, duosda noin.

Kenraali villkaisee kapteenin käden suuntaan, huomaa korven ja kivahtaa!

— Mitä kapteeni oikein pelleilee? Tietysti minä tarkoitan maantietä, mutta kapteeni suvaitsee näyttää minulle synkkää korpea.

Kapteeni Pärmi ei muuta ilmetäkään, vaan vastaa ykskantaan:

— Herra genraali, duoda noin, gyllä siidä pidäisi mennä suomalaisen sodurin suorin die.

Oli kadettikomppanian suuren perjantaisodan juhlallinen loppukritiikki.

Päivän pääjunailijana oli sittemmin tunnettu soturi ja Mannerheiminristin ritari Topi Häkkinen. Arvostelu kulki tuttuja, juhlallisia latujaan: ensin pienet herrat, sitten kadettikomppanian päällikkö ja lopuksi koulun herra johtaja. Hänen lausuntonsa muodostaisi ylevähkön loppupisteen.

Pöydän takana seisoi jo Taavetti itse. Hän ei katsonut voivansa yhtyä kadetti Häkkisen ratkaisuun ja esittikin sitten vastapainoksi omansa, joka huomattavasti luotaili toisia uria. Lopuksi hän sitten kääntyi Topi Häkkisen puoleen ja sanoi: "Kadetti kait ymmärtää, että näin on parasta?" Mutta Topi ei häkeltynyt, eikä perääntynyt. Hänen vastauksensa kuuluikin: "Herra Eversti, voisihan sitä ehkä näinkin ajatella!" — Salissa syntyi luova tauko. Eri asteiset tirehtöörinkin silmäilivät kysyvinä toisiinsa, mutta "Junta" ratkaisi tämän auktoriteettikriisikarikon nokkelan rehevästi. Hän vain lisäsi: "Aivan näin, herra vanhempi kadetti."

ASEA toimittaa puolustusvoimille

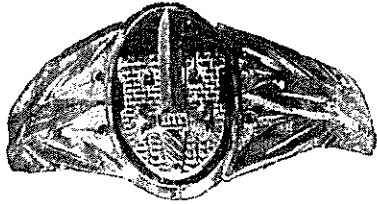
- dieselsähkölaitoksia
- Hellesens-paristoja
- sähköasennustarvikkeita sekä
- armeijan tarvitsemia erikoislaitteita

ASEA

OSAKEYHTIÖ ASEA AKTIEBOLAG
 HELSINKI | KUOPIO | ROVANIEMI | TAMPERE | TURKU | VAASA
 Puh. 12501 | Puh. 15071 | Puh. 4876 | Puh. 29020 | Puh. 26020 | Puh. 16150

Helsingissä, Sotilaspiirin Esikunnan yhteydessä (Kaartin Kasarmilla), on Valtion Pukutehtaan myynti ja tilausten vastaanotto joka torstai kello 10.00—15.00. Siellä samoin kuin Hämeenlinnassakin on sotilaspukimia saatavana suoraan varastosta, tai mikäli haluaa, voi antaa omat mittansa.

VALTION PUKUTEHDAS

YE-UPSEERIN SORMUS

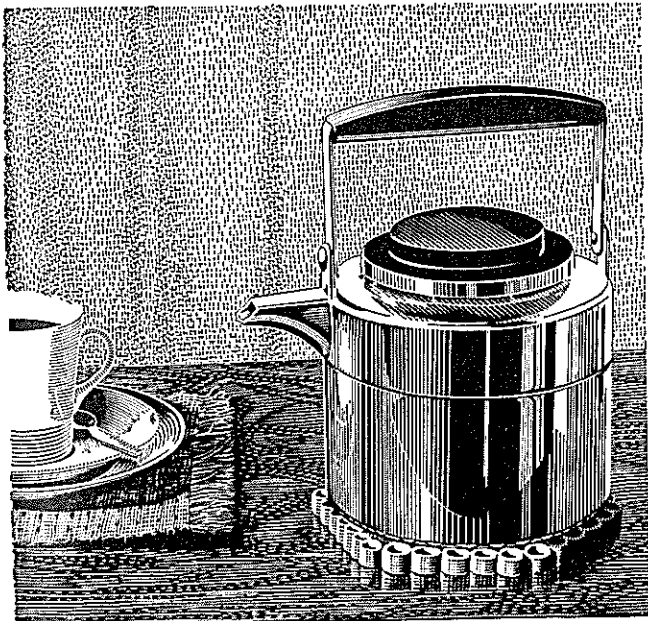
yhdyssteeksi sekä siviilissä että vakinaisessa palveluksessa.

Hinta 68:—.

Tehdyn sopimuksen mukaan myy:

Munkkiniemen **KELLO**

Munkkin. puistot. 1 Helsinki, p. 48 61 12

VIRVA

kahvipannu 1 1/2 l.
LÖNNSTRÖM YHTIÖT
AMMUS-SYTYTIN OY

Rauma - Puhelin 11970
Helsingin myyntikonttori:
Asema-aukio 2. puh. 13120

HERRAT HUOLTOPÄÄLLIKÖT!

Näillä Saarioisten tuotteilla saatte tervetullutta piristystä ruokavalioon

Taluspunajuuri	6,5 kg
Taluskurkku	5 kg
Kurpitsasalaatti	3 kg
Kartanopikkelsi	3 kg
Frankfurtinsalaatti ... 3 ja	9 kg
Punajuurisalaatti	3 kg
Hillosipuli	3 kg
Tuoreomenasose	9 kg
Talousmehu	12 kg
Appelsiinimehu	12 kg
Pomonamehu	12 kg

Keittomauste, Tilli, Persilja ja Meirami suurissa taloustöлкеissä.

— ja puhdistukseen tehokasta X-400 puhdistustahnaa.

Saarioinen Oy

SAHALAHTI

Toivonen, U J	4.	1.	Turku
Simelius, P J	23.	1.	Naantali
Moisio, Reko	26.	1.	Helsinki
Huima, E A		1.	2. Helsinki
Kaarna, K K		2.	2. Muhos
Ryynänen, A V	10.	2.	Helsinki
Palmu, O V	23.	2.	Hämeenlinna
Vilkuna, K R	25.	2.	Helsinki
Jore, U M	27.	2.	Mahnala
Hjelmman, V J		5.	3. Haapavesi
Inkinen, R K	11.	3.	Kouvola
Liespalo, E R	23.	3.	Helsinki
Saarinen, E-E E	29.	3.	Helsinki
Könönen, L S J		4.	4. Hämeenlinna
Haanpää, A J	18.	4.	Helsinki
Puhakka, E H	19.	4.	Kuusjärvi
Ramo, H R K	24.	4.	USA
Palmgren, C-G	15.	5.	Oulu
Alho, W J	18.	5.	Helsinki
Hytönen, M L J	27.	5.	Pori
Karinto, V W	16.	6.	Helsinki
Palmroth, C J V	20.	6.	Rovaniemi
Blom, C-Å	24.	6.	Turku
Airola, O K		3.	7. Kotka
Ehrnrooth, C A	14.	7.	Helsinki
Reivinen, E T	23.	7.	Helsinki
Heinämaa, K A	29.	7.	Helsinki
Murole, H M O	29.	7.	Helsinki

60
vuotta

Vuoden
1964
aikana

merkkivuosisia
täyttävät
kadettiupseerit

50
vuotta

Eroila, E G	1.	1.	Helsinki
Tirri, J A	1.	1.	Helsinki
Mauranen, Alvian	10.	1.	Helsinki
Toivio, V E	12.	1.	Helsinki
Viitasalo, R K K	19.	1.	Turku
Touri, K H	19.	1.	Helsinki
Lusa, A I	21.	1.	Turku
Pesonen, A V E	31.	1.	Helsinki
Somppi, M G	18.	2.	Helsinki
Wessberg, L A	20.	2.	Vaasa
Tylli, O K	21.	2.	Helsinki
Kurkela, E W	27.	2.	Lappeenranta
Lehti, O J		2.	3. Turku
Heino, J A		6.	3. Turku
Gottberg, L H	10.	3.	Suomenlinna
Francke, P-G	12.	3.	Helsinki
Kallio, U T	14.	3.	Lahti
Leinonen, K O	15.	3.	Helsinki
Siirilä, Y O	15.	3.	Helsinki
Lehtinen, J H	16.	3.	Koria
Metsärinne, Santeri	16.	3.	Oulu
Virkkunen, A T	18.	3.	Helsinki
Montell, B O J	21.	3.	Dragsvik
Rytövaara, K-V	24.	3.	Helsinki
Loikkanen, H J	30.	3.	Mikkeli
Kuosmanen, Y I		4.	4. Kokkola
Airaksinen, P S U		8.	4. Loviisa
Purhonen, Urho		9.	4. Lahti
Malmivaara, N V J	13.	4.	Nokia
Oravainen, E A	28.	4.	Helsinki
Haantila, Pentti		5.	5. Helsinki
Olkku, O V		6.	5. Kouvola
Liimatta, A A	16.	5.	Rovaniemi
Kajava, O J	25.	5.	Turku
Lönngren, N-H		1.	6. Karhula
Sovellius, P E		3.	6. Lappeenranta
Halttu, P O		4.	6. Tapiola
Siivonen, T J		5.	6. Helsinki
Vetre, R V		7.	6. Kouvola
Tattari, E J		9.	6. Turku
Antila, Veikko	13.	6.	Helsinki
Karttunen, J L T E	13.	6.	Tampere
Laurila, B F	17.	6.	Helsinki
Akerman, N V	17.	6.	Helsinki
Saloranta, H L F	18.	6.	Turku

Koivisto, O T	1.	8.	Helsinki
Kronholm, E O	1.	8.	Helsinki
Hietala, Uuno	4.	8.	Helsinki
Malmivaara, E E	6.	8.	Helsinki
Eiroma, T S	23.	8.	Helsinki
Helokoski, K H E	29.	8.	Turku
Torpo, V M		3.	9. Helsinki
Parviainen, K S	23.	9.	Kuopio
Lehtosuo, O O	24.	9.	Helsinki
Kangasvaara, M E		3.	10. Jyväskylä
Juhanti, S K		6.	10. Helsinki
Juutilainen, A E	18.	10.	Helsinki
Visuri, N M	21.	10.	Seinäjoki
Oulasvirta, P K		5.	11. Helsinki
Louhia, R O I	12.	11.	Lahti
Duncker, J Z	13.	11.	Helsinki
Marno, O E	13.	11.	Turku
Haataja, K J	14.	11.	Oulu
Hänninen, A V V V	20.	11.	Karhula
Astola, A I	21.	11.	Helsinki
Järvi, Alfons	25.	11.	Vaasa
Kivilahti, R J	28.	11.	Kouvola
Ahola, A E		2.	12. Helsinki
Airaksinen, J M		2.	12. Pori
Airaksinen, L P		2.	12. Kuopio
Arponen, V K M		7.	12. Kemijärvi
Hirvonen, Erkki		9.	12. Kuopio
Aalto, P G N	19.	12.	Ilmajoki
Kekkonen, Erkki	25.	12.	Helsinki

Koskinen, K I	20.	6.	Kuusamo
Sipari, Simo	21.	6.	Helsinki
Rossi, K J	24.	6.	Koria
Linna, U E	27.	6.	Espoo
Räty, V L	30.	6.	Jyväskylä
Viiri, P A		1.	7. Helsinki
Melasniemi, A A		2.	7. Maunula
Liponkoski, T T	22.	7.	Turku
Korpikoski, E V S	28.	7.	Helsinki
Laitakari, L K		4.	8. Savio
Seppälä, Olavi		4.	8. Santahamina
Heikura, M R		9.	8. Helsinki
Härmälä, V O	16.	8.	Helsinki
Viljakainen, Sulo	17.	8.	Helsinki
Kaarla, A P	18.	8.	Kuusankoski
Punnonen, Y U	26.	8.	Helsinki
Haukilahti, V L		2.	9. Oulunkylä
Virtanen, H R	12.	9.	Helsinki
Tuomarila, M K	20.	9.	Tapiola
Mattila, E O	22.	9.	Niinisalo
Arola, A K	25.	9.	Helsinki
Sutela, V T	26.	9.	Helsinki
Suhonen, Tapani	27.	9.	Kaleton
Salmi, K E		4.	10. Espoo
Kankare, O J		9.	10. Helsinki
Saxell, L-D		9.	10. Seinäjoki
Nieminen, S P	12.	10.	Helsinki
Pirkola, Heikki	16.	10.	Helsinki
Mustala, E K		1.	11. Rovaniemi
Kallio, P F T		9.	11. Rahola
Silventoinen, U O	11.	11.	Helsinki
Puolakka, T S	13.	11.	Helsinki
Hyvönen, Paavo	19.	11.	Turku
Verno, J E	25.	11.	Turku
Huttunen, R P	26.	11.	Helsinki
Kiviniemi, A A T		2.	12. Helsinki
Tarvajärvi, N E		6.	12. Helsinki
Puustinen, P E I	10.	12.	Helsinki
Kaisla, P U	11.	12.	Maunula
Suninen, J A I	14.	12.	Helsinki
Keinonen, E J	16.	12.	Varkaus
Aumo, Rudolf	17.	12.	Helsinki
Välimaa, L K	20.	12.	Helsinki
Penttilä, E V	28.	12.	Martinmäki

Hi-Standard

kaksintaistelupistooleja
kal. . 22 short:

Flite King m/9221, piipun pituus 6³/₄"", 10 patr. lipas, hinta 270:—

Flite King m/9221-S, kuten yllä, mutta varustettuna säädettävällä tähtäimellä, hinta 308:—

ISU Olympic Citation m/9299, piipun pituus 6³/₄"", siirtotähtäin, suujarru, irtopainot, hinta 458:—

ISU Olympic Citation m/9294, piipun pituus 5¹/₂"", siirtotähtäin, suujarru, hinta 445:—

SKOHA

Helsinki, Kaivokatu 6 puh. 61 261
L. Brahenkatu 2, puh. 77 39 45

Muistattehan
MIRANOL
maalin

MIRANOL

alkydilakkamaalilla

saadaan nopeasti huonekaluihin, keittiökaappeihin ja -kalusteisiin, oviin, ikkunoihin, puutarhakalusteisiin ym. sisä- ja ulkopuolisiin puu- ja metallipintaisiin maalattaviin suojaava ja kaunis kiiltopinta.

TIKKURILAN VÄRITEHTAAT

— maan suurin alallaan —

MIRANOLia on saatavana 38 kaunista värisävyä. Pyytäkää kauppiastanne esittelemään ne Teille.

Toivotamme Kadettikunnan jäsenistölle

OY AERO AB
HELSINKI

KARJAKUNTA
HELSINKI

OY G W SOHLBERG AB
HELSINKI

VALOKUVAAMO OTSO PIETINEN
HKI — LAUTTASAARI

OY AGA AB
HELSINKI

OY NATIONAL KASSA AB
HELSINKI

NESTE OY
HELSINKI

TERÄSBETONI OY
HELSINKI

OULUJOKI OY

OY KAUKAS AB

OY MATKAHUOLTO AB

INSINÖÖRITOIMISTO K V SULIN
HELSINKI

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT
LAHTI

HOLLOLAN SÄÄSTÖPANKKI
LAHTI — HOLLOLA

MALLASJUOMA OY

OY TAMPELLA

HAARLAN PAPERITEHDAS OY
TAMPERE

KONE OY
HELSINKI

OY CARL KNIEF AB
HELSINKI

OY REGO AB
HELSINKI

OY KAMEX AB
HELSINKI

PALKKI OY
HELSINKI

VAKIORAKENNE OY
HELSINKI

KAARLO ZETTERBERG JA K:NIT
HELSINKI

RAKENNUSTOIMISTO
JUHO L. AALTO OY
HELSINKI

KOMMANDIITTIYHTIÖ
TOIVO SAIRANEN
HELSINKI

KESKUSKUNTA ENIGHETEN
HELSINKI

ARKKITEHTITOIMISTO NIILLO KOKKO
HELSINKI

Turkisliike
OSMAN ALI OY
HELSINKI

PANIMO OY BOCK
VAASA

KULTA- JA KELLOSEPÄNLIIKE RÄSÄNEN
ROVANIEMI

Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

VELJEKSET ÅSTRÖM OY
OULU

RAKENNUSTOIMISTO L. & P. LOUHI
TURKU

MAA JA KALLIO OY
HELSINKI

SUOMALAINEN ALFA-LAVAL OY
HELSINKI

RANNIKKOSOTILASKOTIYHDISTYS

ASE OY
HELSINKI

OTANMÄKI OY

ERI OY
HELSINKI

INSINÖÖRITOIMISTO H AURAMO
HELSINKI

ERVA-LATVALA OY
HELSINKI

ENSO-GUTZEIT OSAKEYHTIÖ

COLOMBIAN KAHVI OY
HELSINKI

KIRJANVÄLITYS OY
HELSINKI

TIKKURILAN VÄRITEHTAAT

MAKEIS- JA MEHU OY
KOUVOLA — UUSIKAUPUNKI

KAL-VA OY
JÄRVENPÄÄ

HAATO OY
KORSO

LAHDEN RAUTATEOLLISUUS OY
LAHTI

YHTYNEET HARJA- JA SIVELLIN-
TEHTAAT OY
TURKU

SUOMEN SÄILYKE OY
TURKU

FORSSAN LEIPÄTEHDAS OY
FORSSA

OY LUMIVALKO AB
TURKU

LAHDEN LASITEHDAS BORUP JA K:NI
LAHTI

RAKENNUSMUOVI OY

T:mi RUOSTUMATTOMAT TERÄSLAITTEET
HELSINKI

OY HELSINGIN MEIJERILIIKE
HELSINKI

KOPAL OY
HELSINKI

OY METAVA AB
HELSINKI

SÄÄSTÖPANKKIEN KESKUS-OSAKE-PANKKI
HELSINKI

SUOMEN TUPAKKA OY
HELSINKI

OY EXIM AB
HELSINKI

OY ARWIDSON & CO AB
HELSINKI

METSÄ- JA UITTOVÄLINE OY
HELSINKI

Uutispaloja

AMERIKKALAINEN SISSIRADIO

AFCEA (Armed Forces Communications and Electronics Association)-näyttelyssä Washingtonissa on saatettu julkisuuteen uusi sissiradio. Tämä radio painaa vain 18 kg, joten se on n 130 kg edeltäjiään kevyempi. Yhteysväli maahan on 50 km, lentokoneeseen 160 km ja suurella antennilla varustettuun maa-asemaan aina 500 km:iin saakka. Radiosta voidaan irroittaa 4 erillistä vedenpitävää koneistolaa-tikkaa, joissa jokaisessa on omat paristot, kuljetta-vaksi laskuvarjojääkärien pakkauksissa.

(Soldat und Technik 10/63)

UUDEN TYYPPINEN MAAHANLASKUYHTYMÄ

USA:ssa (Fort Benningissä) on perustettu uuden tyyppinen maahanlaskudivisioona (Air Assault Di- vision). Tähän kokeiluorganisaatioon kuuluu mm yksi kivääripataljoona, 105 mm:n haupitsipatteristo, "Little-John"-rakettiyksikkö, huolto-, tiedustelu- ja viestiyksiköitä. Yhtymällä on raketeilla varustettuja helikoptereita ja 460 lentokonetta. Divisioonaa tu- kee ilmakuljetusrikaati, joka on myös kokeilu- kokoonpanossa.

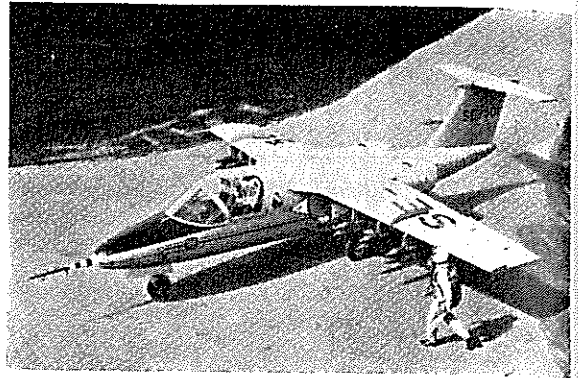
Tämä "pienoisdivisioona" on suunniteltu käytettä- väksi hyökkäyksiin syvälle vihollisen selustaan, "il- makoukkauksiin" vaikean maaston yli, yllättäviin reservitehtäviin jne.

(Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 8/63)

NORJAN LAIVASTOA UUSITAA

Norjan laivaston uudistusohjelma, joka on suunni- teltu toteutettavaksi vuoden 1968 alkuun mennessä, käsittää 55 uutta alusta. Puolet kustannuksista suo- ritetaan USA:n aseavun turvin. Ohjelman mukaan rakennetaan 4 fregattia, 24 "Nasty"-luokan moottori- torpedovenettä, 15 sukellusvenettä ja 12 rannikkovar- tiovenettä. Fregatit varustetaan mm 7,6 cm tykis- töllä, kahdeksalla syvyyspomminteillä ja heli- kopterilla. Niiden nopeuden pitäisi olla 26-38 sol- mun luokkaa. Sukellusveneet ovat 160 tonnin saksai- smallisia veneitä. Rannikkovartioveneet on suun- niteltu erityisesti Norjan olosuhteita varten.

(Wehrkunde 4/63)

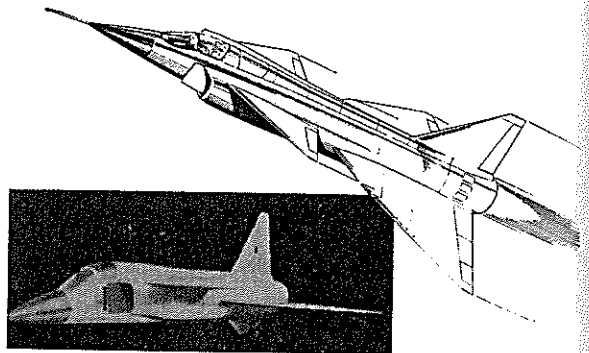

Saab 105

UUSI KONE RUOTSIN ILMAVOIMILLE

Saab 105 on Ruotsin ilmavoimien uusi koulu- ja rynnäkkökone, jonka koelennot aloitettiin kesäkuussa ja jonka sarjavalmistus on jo aloitettu. Uuden koulu- koneen varsinainen suunnittelu pantiin alulle v 1960. Seuraavan vuoden alussa päämäärää laajennettiin si- ten, että koneesta piti samalla tulla maa- ja meri- voimien tukitehtäviin sopiva rynnäkkökone. Saab 105 voidaan varustaa kahden automaattikanuunan lisäksi kahdellatoista raketilla tai kuudella 120 kg:n pom- milla tai kahdella rynnäkköohjuksella.

Militär Teknisk Tidskrift 3/63

Ruotsalaisten tulevaisuuden suunnitelma, yleishävittäjä "Viggen"

SUURI SOTAHARJOITUS ITÄ-SAKSASSA

Syyskuun puolivälissä pidettiin Itä-Saksassa suuri sotaharjoitus, johon osallistui venäläisiä, puolalaisia, itä-saksalaisia ja tsekkiläisiä joukkoja 40 000 miestä, 760 panssarivaunua ja 350 lentokonetta. Harjoitus- alueen koko oli 25 000 km². Sininen puolue, neuvosto- liittolainen moottoroitu divisioona kävi ankaria tor- juntataisteluita hyökkäävää puolalaista panssaridivi- sioonaa vastaan. Hyökkääjällä oli käytettävissään helikopterit vahvennetun pataljoonan maahanlaskua varten sekä lisäksi maahanlaskujoukkoja.

(Wehrkunde 11/63)

Ensimmäisen kerran historiassa on neljä atomisukellusvenettä laskettu vesille samana päivänä. USA:n laivaston atomisukellusveneet SSBN - 629 Daniel Boone, SSBN - 630 John C Calhoun, SSN - 613 Flasher ja SSBN - 628 Tecumseh laskettiin vesille 22. 6. 1963.

Vuoden 1963 lopulla valmistuu USS Albacore, joka on ollut neljännen kerran uudiskorjauksessa. Aluksen, johon on mm asennettu uudet korkeatehoiset hopea-sinkki paristot, pitäisi valmistuttuaan olla maailman nopein sukellusvene.

(Tidskrift i Sjövesendet Okt/63)

Kirjallisuutta

(Martti Santavuori: **KIRKKAINA KIILTAVAT SAILÄT**, Karisto 1963, 288 sivua)

Kirjailij, everstiluutnantti evp Martti Santavuoren 1930-luvun alussa julkaistuihin teoksista Rykmentin vinttikoiria ja Luurankotakki on koottu tarinoita tähän äskettäin ilmestyneeseen kirjaan. Uuden teoksen ilmestyminen sattui sopivasti siihen ajankohtaan, jolloin Lappeenrannassa paljastettiin ratsuväen muistomerkki. Martti Santavuoren mukaansatempaava kerronta palauttaa elävästi mieliin Hämeen Ratsurykmentissä ja Uudenmaan Rakuunarykmentissä palvelle muistoja "vanhoilta hyviltä ajoilta". Nimestään huolimatta "Kirkkaina kiiltävät säilät" on yhtä sopiva jokaista aselajia edustavan lukijan käteen jo senkin vuoksi, että novellien joukossa ovat edustettuina myös kadettikoulu, jalkaväki, kenttä- ja rannikkotyöstö jne. Teosta kannattaa suositella erityisesti nuoremmalle upseeripolvelle ja kadeteille, sillä se tarjoaa monia lähikuvia itsenäisyytemme kahden ensimmäisen vuosikymmenen puolustuslaitoksesta. Niitä täydentää tohtori Vilho Suomen kirjoittama johdanto, jossa esitellään kootussa muodossa sotia edeltäneen ajan armeijaamme käsittelevää kirjallisuutta.

A L

Katsauksia

Norjalainen majuri R Kristiansen vertailee Norjan puolustusta 1940 ja Suomen Talvisotaa 'Norges Forsvar' lehdessä ilmestyneessä kirjoituksessaan Et Apropos. Kirjoittaja selvittelee aluksi Suomen puolustusvoimien vahvuutta puolustushaaroittain ja toteaa suomalaisten verrattain korkean koulutustason. Samoin hän toteaa puolustusvalmiutemme parantuneen syksyllä 1939, sekä kaikesta huolimatta, hyökkääjän valtavan ylivoiman. Vastaavan norjalaisia ja saksalaisia koskevan tarkastelun jälkeen arvioidaan voimasuhteiden olleen Suomessa aluksi 3:5 sittemmin 3:10 sekä Norjassa 3:5 ja liittoutuneiden tultua apuun 1:1. Suomalaisten vaikeaa asemaa korostaa se, että venäläiset saattoivat suorittaa operaationsa leveällä mairintamalla, kun sensijaan saksalaisten yhteyksiä uhkasi maailman voimakkain laivasto.

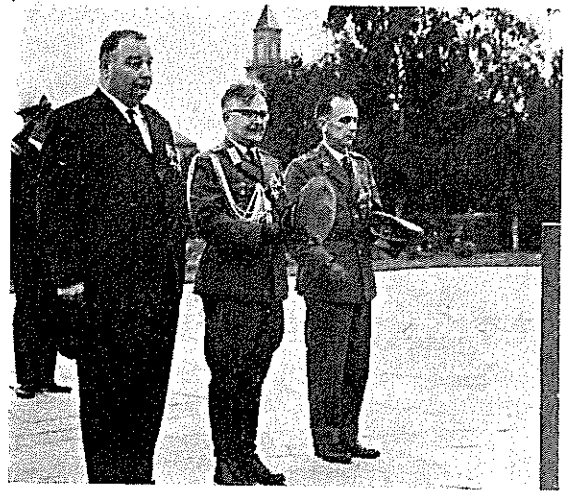
Suomi pystyi saavuttamaan kunniaakaan rauhan ja säilyttämään itsenäisyytensä taisteltuaan kolme kuukautta. Lisäksi suomalaiset olivat saavuttaneet loistavia taktillisia voittoja, jotka säilyvät ainutlaatuisina sotahistoriassa. Norjan oli pakko antautua kahdessa kuukaudessa. "Minkä takia Norja ei pystynyt samaan kuin Suomi?"

Kirjoittaja toteaa, että vaikka Norja oli täysin valmistautumaton sotaan, oli Suomenkin puolustuksessa heikkouksia. Suurimman eron hän kuitenkin löytää henkiseltä sektorilta. Suomen Talvisota osoitti, että materiaaliset olosuhteet eivät ole ratkaisevia. Suomalaiset joukot, joilla oli kova koulutus ja kuri, määrätietoinen voitontahto — sisu —, ja järkähtämätön usko siihen minkä puolesta taistelivat, olivat venäläisten yläpuolella. Talvisota osoitti myös, että vanha sanonta "sodassa on moraalinen laatu tärkeämpi kuin materiaallinen laatu ja lukumäärä" pitää paikkansa. Sodan alussa saavutetuilla taktillisilla voitoilla oli erittäin suuri merkitys henkisenä kiihokkeena. Talvisota on enemmän kuin muut sodat nykyaikana osoittanut taistelumoraalin ratkaisevan merkityksen.

A L

Kadetti kurssien uulumisia

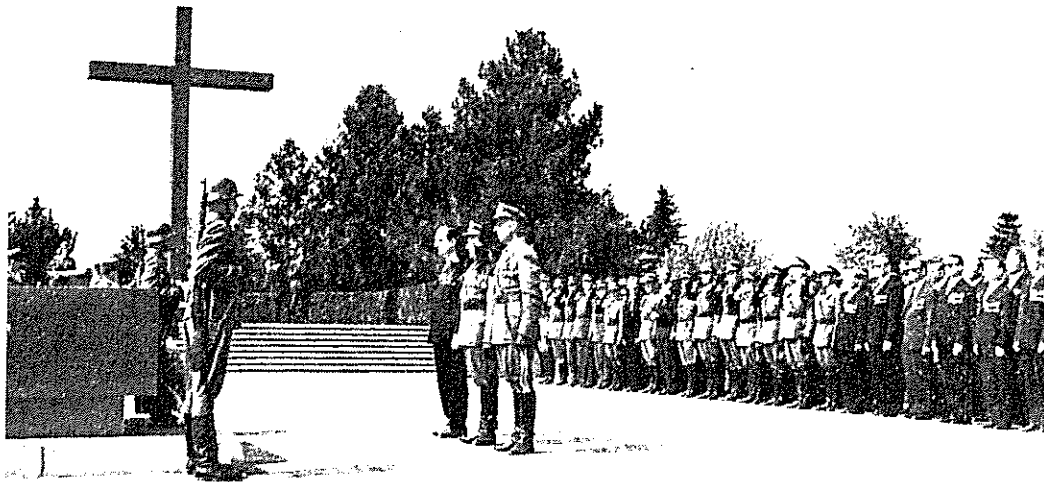

II Rannikkotykistö- ja VII Merikadettikurssi 30-vuotiaita

Merisotakoulun II Rannikkotykistö- ja VII Merikadettikurssi viettivät aktiiviupseeriksi ylentämisen 30-vuotisjuhlaa 14–15. 9. 63. Juhlallisuuudet alkoivat Katajanokan Upseerikerholla juhlapöytäkokouksella, jonka jälkeen suoritettiin seppelienlasku Hietaniemessä sankariristillä ja Suomen Marsalkan haudalla. Juhlallisilla Kulosaaren Kasinolla muisteltiin menneitä kadettiajan suruttomia vuosia. 15. 9. käytiin tutustumassa nykyiseen Merisotakouluun Suomenlinnassa, jossa koulussa suoritettua kiertokäynnin jälkeen nautittiin yhteinen kenttälounas. Juhla päättyi yhteiseen kahvittelaisuuteen Suomenlinnan Upseerikerholla.

Kadetti n:o 184 rt

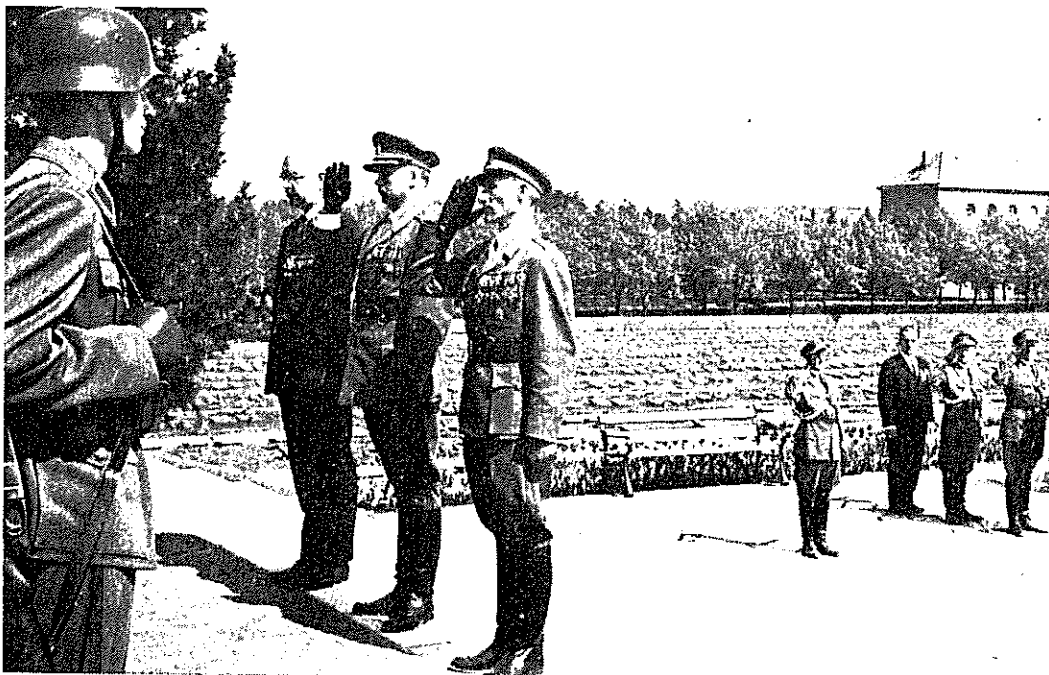
26. Kadettikurssi 20-vuotias

26.kadettikurssi saavutti miehen iän, kun keväällä tuli kuluneeksi 20 vuotta kurssin päättymisestä. Tämä Kadettikoulumme miesluvultaan suurin kurssi osoitti voimansa myös juhlissaan, sillä noin 120 kaaderia oli paikalla. Käynti Hieta-niemessä, kukkien lasku kaatuneiden kadettiupseereiden muistotaululle ja kiertokäynti Kadettikoululla sekä illajuhla Marskissa muodostivat juhlapäivän, 25. 5. 1963, ohjelman.

26.kadettikurssin kuraattorina toiminut eversti B W Kontiopää ja kadettikomppanian varapäällikkönä toiminut eversti Mikko Sisto kunnioittivat juhlia läsnäolollaan. Eversti Sisto toi opettajakunnan ja vanhemman upseerikunnan tervehdyksen ja onnitteli kurssia miehen iän saavuttamisesta rehdistä puheessaan.

Juhlien aikana saatettiin todeta, että 26.kadettikurssin jäseniä on palveluksessa enemmän kuin miltään muulta kurs-silta. Monet ovat suunnanneet askeleensa kuitenkin jo siviilimarkkinoille ja oikean kadettihengen edelleenkin elähdyt-täessä heidän toinen jalkansa tuntui astuvan vanhaa reipasta tahtia. Siviilimarkkinoiden kautta on monen kadetin tie joh-tanut takaisin joko puolustuslaitoksen tai puolustushallinnon tärkeille paikoille, nyt vain siviilipukuisena tehtävää suorit-tamaan. Heistä oivallisin esimerkki oli majuri evp Arvo Pentti, joka puolustusministerinä oli juhlissa mukana.

Kadetti n:o 2407

Sisällysluettelo

	Sivu
Puolustusvoimain komentajan tervehdys	4
Unto Kupiainen: Sankaripolven Joulu	5
Kenttäpiispa: Jumala onkin liikkeellä	6
Kenttärövästi Kalervo Korpinen: Hengen ja arjen juhla	7
In Memoriam	8
Maisteri Erkki K Palomäki: Henkisen maanpuolustuksemme työskäntä nykyvaiheessa	9
Ev K J Mikola: Kostianvirran taistelun asema Suuressa Pohjan sodassa	10
Evl O Nuutilainen: Meidän aikaan	16
Maj N Lappalainen: Suomalaiset soturit vierailta taistelukentillä	21
Kapt A Silen: Eräitä piirteitä Ruotsista Ruotsin Kuninkaallisen Sotakorkeakoulun op- pilaan näkökulmasta	28
Uusia upseereita Kadettikuntaan	32
Kadettipalsta	33
Merkkipäiviä	36
Uutispaloja	40
Kadettikurssien kuulumisia	42

Rauhallista Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta

toivottaa

VIRKA- JA SIVIILIPUKIMO

T I MYLLÖ

Kulmakatu 1

Helsinki

puh 63 05 64

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 61

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-os,
puh 625801/2231

Toimituskunta:

evl E Korpikoski (phj), majjt P Ojanperä (siht),
J Valtanen, N Lappalainen, kapt A Pajunen
ja maist U Ryönänkoski

Toimitussihteeri: kapteeni A Lauri,
Pääsikunta, puh. 625801/2628

Ilmoitukset: ltn V Levomäki, Pihlajatie
26 A, puh 484362

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki,
12681/333

Kuvalaatat: Helander-Kliché, Helsinki,
puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2177 tai 57384

POSTISIIRTOTILI 30 909

Suomen
Marsalkka
Mannerheimin
Kadettisäätiö

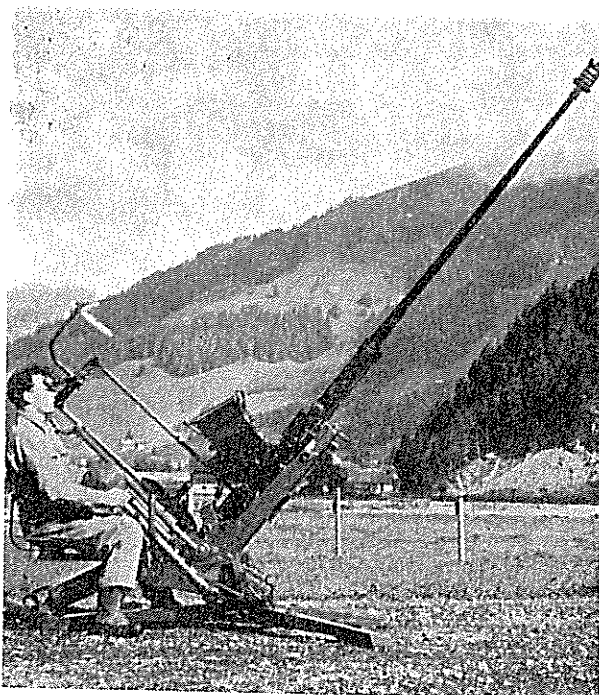

TUKEKAA KADETTIKUNNAN
AVUSTUSTOIMINTAA:

- lahjoittamalla Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiölle
- käyttämällä Kadettikunnan adresseja
- käyttämällä Kadettikunnan onnitte-
ja kiitoskoritteja.

Adresseja sekä kutsu- ja pöytäkoritteja on saatavana kadettiinien sihtereiltä ja Kadettikunnan toimistosta Helsingistä os. Fredrikinkatu 16. A. 11.

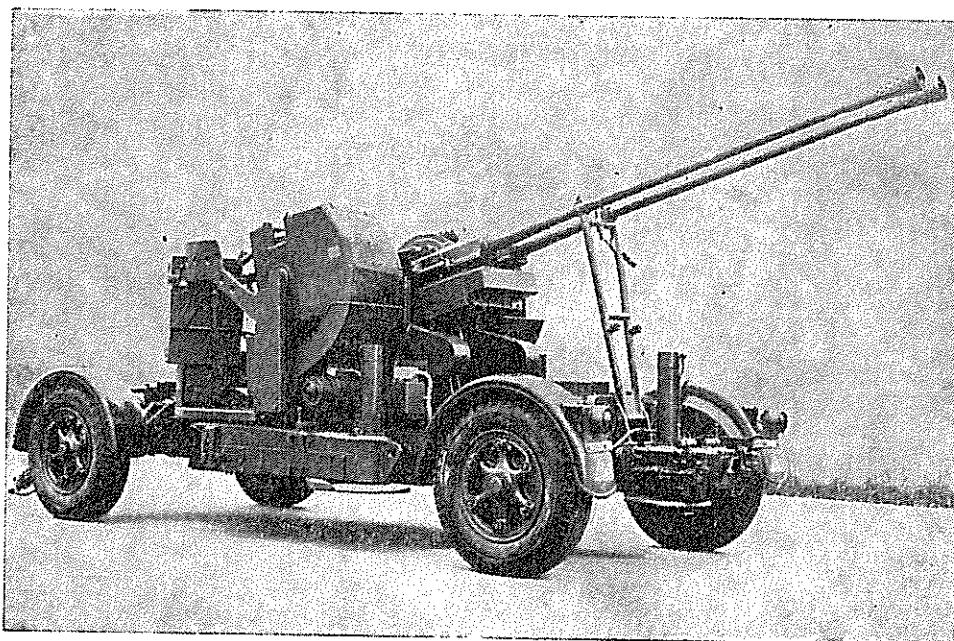
ASEEN- RAKENNUKSEN LAATUMERKKI

20 MM IT KANUUNA, MALLI 6 ILa/5TG

MATALATORJUNTA-ASE, 20 MM IT-KANUUNA 6 ILa/5TG

Tätä asetta käytetään monissa maissa sekä lipas- että vyösyöttöisenä tehokkaana matalatorjuntakalustona. Se on tehokas puolustusase kenttälavettisena, kuorma-autoihin, panssari-ajoneuvoihin, aluksiin ja rautatievaunuihin asennettuna. Jalkaväen käytössä 20 mm Oerlikon on helppo purkaa kannettaviin osiin ja siirtää vaikeimmassakin maastossa. Varsinaisten it-tehtävien lisäksi se sopii maa- ja merimaalien suora-suuntausammuntoihin. Toimitetaan 1-, 2- ja 4-putkisena.

TUTKAOHJATTU KAKSOISILMATORJUNTAKANUUNA, MALLI, 2 ZLa/353

Monien maiden puolustuslaitokset ovat valinneet tämän automaattiaseen, koska se perusteellisissa kokeissa on osoittautunut erittäin tehokkaaksi sekä teknillisesti että taktillisesti.

TEKNILLISIÄ TIETOJA

Malli 6 ILa/5TG

Kaliiperi 20 mm
Lähtönopeus 1100—1200 m/sek
Tulinopeus 1000 l/min
Koro —5+85°
Sivukulma 360°
Tuliasemapaino 355 kg

Malli 2 ZLa/353

Kaliiperi 35 mm
Lähtönopeus 1175 m/sek
Tulinopeus yht. 1100 l/min
Koro —5+92°
Sivukulma 360°
Tuliasemapaino 5850 kg

Valmistaja:

Werkzeugmaschinen-
fabrik Oerlikon
Bühre & Co

Edustaja:

VEHO AB

HELSINKI - AUTOTALO - PUH. 10078